ਮੁਹੰਮਦ ਇਰਫਾਨ

ਬਨਾਮ

ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ

(2018 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 201-202)

11 ਜੁਲਾਈ, 2022

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ

ਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860: ss.121 ਅਤੇ 121 A - s.121 ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ - ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸ, ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ (LeT), ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਖਾੜਕੂ ਸੰਗਠਨ ਬਾਰੇ ਵੱਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ - FIR ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ A-1 ਤੋਂ A-6, ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ, ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਬਾਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ, ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ, ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਰਕੇ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ; ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ- ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ A1 ਨੂੰ A6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ 120 ਬੀ, 121, ਅਤੇ 121 ਏ, ਐੱਸ. . ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ 5 ਅਤੇ 6 ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 ਦੇ 25, 26 ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1967 ਦੇ 10 ਅਤੇ 13, ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ. 153ਏ, 153-ਬੀ ਆਈਪੀਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਏ-7 ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ - ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-4 ਤੋਂ ਏ-6 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, : ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 196 ਸੀਆਰਪੀਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ - ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਭੜਕਾਊ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ - ਡਾਇਰੀ

ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ A-2 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਜੋੜੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਮਾਹਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ - 'ਤੇ A-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲਾ

ਦਿਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਜਿਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਆਵੇਗੀ। s ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਲ ਨਾਲ. 121A - s ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ. 121A ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

– *ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਐੱਸ. 121A - ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਜ਼ਾ। 121ਏ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ - ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908 - ਐੱਸ. 5 - ਹਥਿਆਰ ਐਕਟ, 1959 - ਐੱਸ.ਐੱਸ. 25 ਅਤੇ 26 – ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 – ਐਸ.ਐਸ. 10 ਅਤੇ 13 - ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - s.196.*

ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਕਰਨਾ। 121 ਇੱਕ ਆਈਪੀਸੀ - ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ: ਜੇਕਰ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ-ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ, ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ, ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਉਣ ਲਈ, ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ - ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ - ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਐੱਸ. 121ਏ.

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973: s.196 - ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਲਈ - ਮਨਜ਼ੂਰੀ 196 - ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐੱਸ. 196, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ

*ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ*ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਆਏ VI ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ

– *196 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ - ਆਯੋਜਤ: ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।*

ਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਕੋਰਸ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - s.196 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੀ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟ

ਹੋਲਡ: 1.1 ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 196 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ, ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 196 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੈਧ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੀ। ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30][879-EG]

1.2. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ 13 ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ 13 ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿੰਟ ਬੁੱਕ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। PW4 ਨੇ

A-1 ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ A-1 ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਰਾਹੀਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਰਜ ਪੰਚਨਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਭੜਕਾਊ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਸਨ। ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦ ਰਿਕਵਰੀ ਵੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਏ-2 ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੁਕੜਾ ਡਾਇਰੀ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.67, ਹੈਂਡਰਾਈਟਿੰਗ ਮਾਹਿਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਏ-2, ਏ-3, ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6 ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਕਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਵੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 31][879-H; 880-ਏਜੀ; 881-ਏ]

1.3. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 10.12.2003 ਨੂੰ ਜਦੋਂ 'ਸੀ' ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਐਫ ਦੇ ਘਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਏ-1, ਏ-2, ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6 ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਨੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਦੂਕਾਂ ਅਤੇ ਬੰਬਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜੁੜੇ ਦਸਤਖਤ PW-67, ਹੈਂਡ ਰਾਈਟਿੰਗ ਐਕਸਪਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਵਾਲ

ਦੇ ਦਿਨ 'ਸੀ' ਵਿਚ ਏ-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦਿਨ ਏ-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਟੁਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, A-1 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪੂਰੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਲਈ ਇੱਕ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਫੋਰਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ। ਤੋਂ ਅਤੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਕਵਰੀ

ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਨ ਬਲਕਿ ਏ-1 ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਏ-1 ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਭੜਕਾਊ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਾਹਿਤ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 34][886-ਏ-ਐਚ]

1.4. ਮਿਤੀ 10.12.2003 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟ ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਏ-1 ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ, ਏ-1 ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਏ-1 'ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਦਿਨ 'ਸੀ' ਵਿੱਚ ਏ-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਰਹੀ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-4 ਦੇ ਘਰ ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਾ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੈਂਡਰਾਈਟਿੰਗ ਮਾਹਿਰ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਏ-1 ਦੇ ਪਾਏ। ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦ ਦੇ, ਮੰਨੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਦਸਤਖਤ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 35(A)][887-AD]

1.5 ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਗੀ, ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤਰਰਾਜੀ, ਏ-1 ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ, ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 2003 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਸੀ; ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਧਾਗਾ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚਲੀ ਕੜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 35(B)][887-EH]

1.6 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿਚ ਏ-1 ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-67, ਹੈਂਡਰਾਈਟਿੰਗ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ 'ਸੀ' 'ਤੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਏ-1 'ਸੀ' 'ਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। . ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ-1 ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਲਾਤ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ। ਲਿਖਤੀ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਇ ਬਾਰੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਏ-1 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪਾਏ ਸਨ ਅਤੇ 'ਸੀ' ਵਿਖੇ ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਏ-1 'ਸੀ' ਵਿਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ. ਇਸ ਲਈ, ਤਤਕਾਲ ਸਪੁਰਦਗੀ ਸਵੀਕਾਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 35(C)][888-AD]

1.7 ਧਾਰਾ 121 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਜੁਰਮ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਜੰਗ ਛੇੜਨਾ ਜਾਂ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ। ਧਾਰਾ 121-ਏ ਆਈਪੀਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 121 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ

ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 38, 39][898-ਸੀਜੀ]

1.8. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 121A ਦਾ ਪਾਠ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 121A ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਰਥ ਹੈ "ਓਵਰਵੇ" ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ

ਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਰੋਕੋ. ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ "ਵਿਆਪਕ" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਅਲਾਰਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਖ਼ਤਰਾ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਉਪਕਰਣ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਰ ਖ਼ਤਰਾ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 40][900- G; 901-ਏਬੀ]

1.9. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਜਿਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121ਏ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 121A ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121A ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 121A ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। [ਪੈਰਾ 41][901-BD]

1.10. ਧਾਰਾ 116 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ "ਅਜਿਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ", ਕਿਉਂਕਿ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 121A IPC ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 120-B ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਧੀਨਗੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ. [ਪੈਰਾ 42][901-E]

1.11 ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਾਇਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 43][901-FH; 902-ਏ]

*ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ)*ਏਆਈਆਰ 1988 ਐਸਸੀ 1883 : 1988 ਐਸਸੀਆਰ ਸਪਲ (2) 24;*ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਅਤੇ*
*ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ*ਏਆਈਆਰ 2003 ਐਸਸੀ 4427 : (2003) 8
SCC 461 : [2003] (2) ਸਪਲਾਈ. SCR 884;*ਰਾਜ (NCT of*
ਦਿੱਲੀ) ਬਨਾਮ ਨਵਜੋਤ ਸੰਧੂ @ ਅਫਸਾਨ ਗੁਰੂ(2005) 11 SCC 600 : [2005] (2) Suppl. SCR 79;*ਯੋਮੇਸ਼ਭਾਈਪ੍ਰਾਣਸ਼ੰਕਰ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ*(2011) 6 SCC 312 : [2011] (6) SCR 958;*ਸੀ. ਮੁਨੀਅੱਪਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ.*
ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ(2010) 9 SCC 567 : [2010] (10) SCR 262;*ਰਾਧਾ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ*(2006) 2 SCC 450 : [2006] (1) SCR 519;*ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ.*
ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ(2001) 3 SCC 221 : [2001]
(1) SCR 111;*ਅਜੈ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ*1993 (3) SCC 609 : [1993] (3) SCR 543;*ਮੀਰ ਹਸਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ*ਏਆਈਆਰ 1951 ਪਟਨਾ 60 : 1951 ਸੀਆਰਐਲਜੇ 462;*ਰਾਮਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ*1951 Cr.LJ 462 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[1988] SCR Suppl (2) 24	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 21**
[198] 8 ਐਸਸੀਆਰ ਸਪਲ (2) 24	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 21**
[2003] (2) ਸਪਲ. SCR 884	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 21**
[2005] (2) ਸਪਲ. SCR 79	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 23 (H)**
[2011] (6) SCR 958	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 27**
[2010] (10) ਐਸਸੀਆਰ 262	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 31(i)**
[2006] (1) ਐਸਸੀਆਰ 519	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 31(i)**
[2001] (1) ਐਸਸੀਆਰ 111	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 32**
[1993] (3) ਐਸਸੀਆਰ 543	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 33**

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 201-202।

ਦੇ 10.05.2016 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 220 ਅਤੇ 530 ਵਿੱਚ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ।

ਨਾਲ

ਅਪਰਾਧੀ2018 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 203-204, 205-207 ਅਤੇ 208-209। ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਐਸ.ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਨਿਖਿਲ ਗੋਇਲ, ਏ.ਏ.ਜੀ.,

ਰਤਨਾਕਰ ਦਾਸ਼, ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਮੁਹੰਮਦ. ਇਰਸ਼ਾਦ ਹਨੀਫ, ਆਰਿਫ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਅਹਿਮਦ, ਮੁਜਾਹਿਦ ਅਹਿਮਦ, ਫਾਰੂਖ ਰਸ਼ੀਦ, ਅਬੂ ਬਕਰ ਸਾਬਕ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੀਮਾ ਬੇਂਗਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਹਾਸਿਨੀ ਸੇਨ, ਕਾਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰਚਨਾ ਪਾਠਕ ਦਵੇ, ਬੀਵੀ ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਤਿਆ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸ਼ਾਦਾਨ ਫਰਾਸ। , ਭਰਤ ਗੁਪਤਾ, ਐਮ. ਕਾਰਤਿਕ ਮੁਰਕੁਤਲਾ, ਵੀ.ਐਨ. ਰਘੁਪਤੀ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ.

1. 2018 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 201-202 (2016 ਦੇ SLP (ਸੀਆਰਐਲ) ਨੰ. 7347-7348 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ); 2018 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 203-204 (ਉਪਦੇ ਹੋਏ2016 ਦੇ SLP (Crl) ਨੰਬਰ 8246-8247 ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ; 2018 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 205- 207 (2016 ਦੇ SLP (Crl) ਨੰ. 8243-8245 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ) ਅਤੇ 2018 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 208-209 (SLP (Crl) ਨੰ. 138-137 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 10.05.2016 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5, 6, 1 ਅਤੇ 4 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।[1]2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 220, 2012 ਦੇ 530, 2012 ਦੇ 531 ਅਤੇ 2013 ਦੇ 1123 ਵਿੱਚ।

2. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਏ-8 ਨੂੰ ਭਗੌੜਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-7, ਅਰਥਾਤ ਮੁਹੰਮਦ ਰਜ਼ੂਰ ਰਹਿਮਾਨ @ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ, ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ @ ਬਸ਼ੀਰੂਦੀਨ, ਮਹਿਬੂਬ ਇਬਰਾਹਿਮ ਸਬ ਚੋਪਦਾਰ, ਨੂਰਉੱਲ੍ਹਾ ਖਾਨ @ ਨੂਰਉੱਲ੍ਹਾ, ਮੁਹੰਮਦ ਇਰਫਾਨ, ਨਜ਼ਮੁਦੀਨ @ ਮੁੰਨਾ, ਚੰਦ ਬਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਹਿਮਦ ਬਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। 2006 ਦਾ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 539 ਜੋ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 3/2006 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 17.12.2011 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ[2]ਏ-7 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-6 ਮਿਲਿਆ

---

1 ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ।

2 ਸਿਟੀ ਫਾਸਟ ਟ੍ਰੈਕ (ਸੈਸ਼ਨ) ਜੱਜ, ਬੰਗਲੌਰ ਸਿਟੀ (FTC II) ਦੀ ਅਦਾਲਤ।

ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ 19.12.2011 ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

	Indian Penal Code, 1860[3]	Explosive Substances Act, 1908[4]	Arms Act, 1959[5]	Unlawful Activities
	Life 7+1	Life	7+1	

									(Prevention) Act, 1967[6]
	Section 120B	Section 121A	Section 121	Section 5	Section 6	Section 25	Section 26	Section 10	Section 13
A-1									
A-2									
A-3	Life	7+1	Life	7+1		5+1	3		
A-4									
A-5									
A-6		Life	7+1	Life	7+1		5+1	3	
A-7	Acquitted of all the charges	Life Life Life	7+1 7+1 7+1	Life Life	7+1 7+1	7+1	5+1	3	

3. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 220 ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਭਾਵ ਏ-1, ਏ-2, ਏ-4, ਏ-5 ਅਤੇ ਏ-6। 2013 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.1123 ਨੂੰ ਏ-3 ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2012 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 530-531 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਏ-7 ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ

ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ: -

	IPC	1908 Act	1959 Act	1967 Act
A-1	Life			
A-2	Life	7+1		
A-3		7+1		

	Section 120B	Section 121A	Section 121	Section 5	Section 6	Section 25	Section 26	Section 10	Section 13
	A-4		Life		7+1				
	A-5		Life						
	A-6		Life		7+1		5+1	3	
	A-7		Order of acquittal passed by the Trial Court was affirmed.						

5. ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੁਰੰਤ ਚਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਏ-5, 6, 1 ਅਤੇ 4 ਦੁਆਰਾ ਹਨ। ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

---

3 IPC, ਸੰਖੇਪ ਲਈ।

4 1908 ਐਕਟ, ਸੰਖੇਪ ਲਈ। 5 1959 ਐਕਟ, ਸੰਖੇਪ ਲਈ। 6 1967 ਐਕਟ, ਸੰਖੇਪ ਲਈ।

ਦੀ ਬਰੀA-7 ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ-2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6. ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸ, ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਖੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 2005 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 110 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-68 ਸ੍ਰੀ.
VSD ਸੂਜ਼ਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ (LeT) ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 14.01.2006 ਨੂੰ 2006 ਦੀ FIR ਨੰਬਰ 3 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। 2006 ਦੀ ਉਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

“1. ਮੈਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਗਲੌਰ ਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੈਮੋ ਨੰ.CRM/4/186/2006 ਮਿਤੀ 29.12.2005 ਦੁਆਰਾ ਸਦਾਸ਼ਿਵਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ Cr.No.110/2005 ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੀ.ਆਰ. ਨੰ. 110/2005 U/s 307 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 18060 ਅਤੇ 25, 27, 28 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਤੇ 4 ਅਤੇ 5 ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਸਦਾਸ਼ਿਵਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਬੰਗਲੌਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਟੀ. ਅਜੱਪਾ, ਏ.ਸੀ.ਪੀ., ਸੇਸ਼ਾਦਰੀਪੁਰਮ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ, ਬੰਗਲੌਰ ਤੋਂ 31.12.2005 ਨੂੰ ਸਿਟੀ।

2. ਮੇਰੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 02.01.2006 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 6.30 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਬੰਨਾ, ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਹੰਮਦ ਰਜ਼ੂਰ ਰਹਿਮਾਨ ਉਰਫ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਉਰਫ ਉਮੇਸ਼ ਪੁੱਤਰ ਸਮਸੂਦੀਨ, ਉਮਰ 35 ਸਾਲ, ਰ. ਬੀ.ਟੀ.ਐੱਸ., ਨਾਇਗੋਂਡਾ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੇਹਜ਼ਰ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪਾਕੇਟ ਡਾਇਰੀ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ (LeT) ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਹੈ, ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

4. ਲਸ਼ਕਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਨਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨਾ, ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਬੰਬ ਵਿਸਫੋਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਵਿਘਨ ਪਾਉਣਾ *****7ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਫਿਰਕੂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ *****7ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਆਦਿ।

7 ***** - ਅਯੋਗ।

5. ਬੂ ਮੁਹੰਮਦ @ ਮੁਹੰਮਦ ਇਰਸ਼ਾਦ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿੱਚ ਲਸ਼ਕਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੈ। ਅਬੂ ਮੁਹੰਮਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ। ਅਬੂ-ਅਬਦੁੱਲਾ, ਅਬਦੁਲ ਮਨੇਰ ਅਤੇ ਜ਼ਕਰੀਆ ਸਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਲਸ਼ਕਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਬੂ ਮੁਹੰਮਦ @ ਮੁਹੰਮਦ ਇਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਸਨ।

6. ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ, ਨਲਗੋਂਡਾ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ, ਡਿਪਲੋਮਾ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਦਮ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। 1993 ਵਿੱਚਉਸਨੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 1994 ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਹਬੀਰ-ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਸਾਊਦੀ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਗਿਆ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ, ਸਬਜ਼ੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਸੇਲਜ਼ਮੈਨ ਵਜੋਂ, ਲਾਂਡਰੀ ਵਿੱਚ, ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਵੈਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਓਨਾਇਜ਼ਾ ਅੰਡਰ ਇੱਕ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਡੀਲਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

7. ਉਹ ਸਾਨਾਗਾ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼ੇਖ ਮਹਿਬੂਬ ਅਹਿਮਦ ਮੌਲਾਨਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਇਆ।

8. ਸ਼ੇਖ ਮਹਿਬੂਬ ਨੇ 1998 ਵਿੱਚ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਲਸ਼ਕਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੇਹਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਬੂ-ਹੰਜ਼ਾ, ਅਬੂ-ਉਮਰ, ਅਬੂ-ਨਿਦਾਲ, ਅਬੂ-ਬੁੱਕਾ, ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਮੱਕੀ, ਹਾਫਿਜ਼ੁੱਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਹਨ, ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ 1999 ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੇਹਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅਬੂ ਰਹਿਮਾਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ।

9. 2000 ਵਿੱਚ ਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਅਫਸਾਰ ਅਤੇ ਬਾਗਲਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਹਿਬੂਬ ਇਬਰਾਏਮ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਓਨਾਇਜ਼ਾ (ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੌਰਾਨ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਉਹ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣ ਗਏ।

10. ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਬੰਗਲੌਰ ਦਾ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਜੇਹਾਦੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸਫੋਟਕ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਯੋਜਨਾ ਸਾਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

11. ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ, ਫੈਜ਼ਲ, ਅਬੂ ਹਜ਼ਾ, ਸ਼ਰੀਫ, ਅਲਤਾਫ, ਅਨਵਰ, ਜ਼ਕਾਰੀਆ, ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੇਹਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਫੰਡ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

12. ਵਲੀ-ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਜਮਾਤ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੈ-ਉਲ-ਮੁਦਾਉਦੀਨ (ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੇਐਮਯੂ) ਨੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਫੇਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ।

13. ਬੰਗਲੌਰ ਦਾ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ, 2002 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਹ 8 ਮਹੀਨੇ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਆਦਿ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਲਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਹੀਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਪੈਸੇ ਭੇਜੇ ਸਨ।

14. ਸਾਲ 2002 ਵਿੱਚ ਚੇਨਈ ਦੇ ਇਰਫਾਨ ਉਮਰੀ ਨੂੰ ਅਲ-ਘਾਸੀ ਦਾ ਮਸੂਦ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਡਿਪਟੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਕੇਡਰ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਹਨ।

15. 2003 ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜ਼ਕਾਰੀਆ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਪਰਤਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚੇਨਈ ਵਿੱਚ ਭੰਨਤੋੜ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿੱਚ ਇਰਫਾਨ ਉਮਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਮਸੂਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

16. ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਛੁੱਟੀਆਂ ਬਿਤਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲਾਗੋਂਡਾ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਕਸਰ ਦੌਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮਹਿਬੂਬ ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਤੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਜੇਹਾਦੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਬਾਗਲਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਹਿਬੂਬ ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕਰਨਾਟਕ ਲਈ ਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

17. ਨਵੰਬਰ 2003 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦੌਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਵਿਖੇ ਅਹਲੇ-ਹਦੀਸ ਦੀ ਇੱਕ

ਮਸਜਿਦ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ **** ਲਈ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਫਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ****** ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਨੂਰ, ਇਰਫਾਨ, ਮੁੰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ, ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ***** ਇਹ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੇਹਾਦੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ।

18. ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਚੇਨਈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਰਫਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਲਸ਼ਕਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ "ਅਲ-ਫਤਾਹ" ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਫੰਡ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ।

19. 2004 ਦੌਰਾਨ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਦੇ ਇੱਕ ਚੰਦ ਪਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਹਵਾਲਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਰਾਹੀਂ ਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬਾਗਲਕੋਟ ਦੇ ਮਹਿਬੂਬ ਇਬਰਾਹਿਮ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਭੇਜੇ।

20. ਰ ਦੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬਾਗਲਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਹਿਬੂਬ ਇਬਰਾਹਿਮ ਲਗਾਤਾਰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜੋ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਸ ਨੂੰ ਲਸ਼ਕਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

21. ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਹਿਬੂਬ ਇਬਰਾਹਿਮ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਤੋੜ-ਫੋੜ ਕਰਕੇ ਜੇਹਾਦੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਅਕਤੂਬਰ 2005 ਦੌਰਾਨ ਨਾਲਾਗੋਂਡਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਬਰਾਹਿਮ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਬੰਗਲੌਰ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ, ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਧਮਾਕੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ।

22. 2003 ਤੋਂ 2005 ਦਸੰਬਰ ਦਰਮਿਆਨ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬਾਗਲਕੋਟ ਦੇ ਮਹਿਬੂਬ ਇਬਰਾਹਿਮ ਨੂੰ ਲਸ਼ਕਰ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਲਈ ਲਸ਼ਕਰ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਗਲਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇਬਰਾਹਿਮ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲਸ਼ਕਰ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ 4-5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਸ਼ਕਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੇਹਾਦ (ਗੈਰ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਖੌਤੀ ਪਵਿੱਤਰ ਯੁੱਧ) ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਦੌਰਾਨ 2nd ਅਤੇ 3rd ਦਸੰਬਰ, 2005 ਦੇ ਹਫ਼ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਤਾਮਿਲ ਸੰਗਮ, ਕਬਨ ਪਾਰਕ ਅਤੇ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿੱਚ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿੱਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮੱਗਰੀ, ਬੰਬ ਆਦਿ ਮੰਗਵਾਏ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਡਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ।

23. ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਵਿੱਚਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ. (1) ਮੁਹੰਮਦ ਰਜ਼ੂਰ ਰਹਿਮਾਨ ਉਰਫ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ (2) ਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ (3) ਬਾਗਲਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇਬਰਾਹਿਮ (4) ਨੂਰ (5) ਇਰਫਾਨ (6) ਮੁੰਨਾ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਹੋਰ ਜੋ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਬਾਹ ਕਰਕੇ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ, ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਰਮ, ਨਸਲ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਫ਼ਰਤ, ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹੇ

ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਭੰਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੀ ਚਿਖੈਚਣੈ ਖੀਤੀ ਹੈ।

24. ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਾਗਨੀਜ਼ੇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਹੈਅੰਡਰ 120 (ਬੀ), 121, 121 (ਏ), 1 122, 124 (ਏ), 153 (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਅਤੇ 6 ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 ਦੇ 25, 26 ਅਤੇ 28 ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1967 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10, 11, 13, 16, 18, 19, 20 ਅਤੇ 23।

3 01.01.2006 A1 was produced before PW68 (V.S. D'souza, the IO

4 05.01.2006 Based on said voluntary statement of A1, PW68, went

7. ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.72 (ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਸਮੇਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

Sl.No.	Date and Time
1	28.12.2005

		Facts
		An incident of shoot-out occurred at the JN Tata Auditorium of Indian Institute of Science, Bangalore which led to registration of Crime No.110/2005 u/s. 307 IPC with Sadashivnagar Police Station, Bangalore. On receipt of information that Mohammed Rezhur Rehman @ Abdul Rehman (A1) who was suspected to be involved in said crime was in Nalgonda, (PW50) Police Inspector Subanna was instructed to arrest said A1.
	5:30am to 6:00am	PW50 and his team arrested A1 in front of a Masjid in Nalgonda. PW50 immediately conducted a body search on A1 and recovered a Pocket Notebook (MO1). Panchnama at Ex. P32 was drawn with PW14 (Surya Prakash) as the pancha witness.
		in Crime No. 110/2005) and a voluntary statement of A1 was recorded. The statement indicated a conspiracy to carry out terrorist attacks in India.
		to Nalgonda. A Mobile (MO10), one passport (Ex. P40), six slips (Ex.P41-46), and three passport size photos (Ex. P47-49) were recovered from A1's bedroom. Panchnama at Ex. P39 was drawn with PW18 (S. Mothilal) and PW57 (R. Vijay Pal) as the pancha witnesses.

	3:30pm	PW68 filed a complaint in relation to the conspiracy to carry out terrorist attacks. Resultantly, FIR being Crime No.3/2006 was registered u/s. 120B, 121, 122, 124A, 153A and 153B of the IPC; s. 5 and 6 of the 1908 Act; s.25, 26 and 28 of the 1959 Act and s. 10, 11, 13, 16, 18, 19, 20 and 23 of the 1967 Act.
		Chopdar (A3) from Guledagudda.
		5 14.01.2006 pocket telephone diary, 3 telephone chits, 10 gelatin sticks and 02 detonators were recovered under a 6 14.01.2006 PW35 (Chalapathy) arrested Mehaboob Ibrahim Sab mahzar Ex.P-50. 7 15.01.2006 Based on the voluntary statement of A3 (Ex.P-272), a In the presence of Panchas, A3 also took out 4 books (Ex.P-64 to Ex.P-67).
		8 19.01.2006 Afsar Pasha @ Basheeruddin (A2) and Mohammad Irfan (A5) were arrested by PW41 (Srinivas Murthy) and PW52 (A.G. Kaisar) near Punganur. PW52 immediately conducted a body search and found (i) a mobile (MO17), two currency notes of Rs.50/- (MO18), motorbike (MO19), diary (Ex. P13), Driving Licence (Ex. P131), STD slip (Ex. P132), visiting card (Ex. P133), and one estimation letter (Ex. P134) from A2; and (ii) one mobile (MO20), and one diary (Ex. P135) from A5. Panchnama at Ex. P129 was drawn with PW30 (K.M. Vijaya Kumar) and PW35 as the pancha witnesses. 9 20.01.2006 Based on the voluntary statement given by A5, A2 and A5 were produced before PW72 at 8:30am. Based on the voluntary statement of A2, 17 detonators, 20 gelatin sticks, 114 iron pellets, 3 hand granades were recovered pursuant to Panchanama Ex.P-138.

10 22.01.2006

		recovery of two Urdu books (Ex. P76-77) and two letterheads (Ex. P78-79) was made. Panchanama at Ex. P75 was drawn with PW22 (Shakthi) and PW24 (Prakash) as the pancha witnesses.
11 12	23.01.2006 24.01.2006 8:30pm	Voluntary statements of A4 and A6 were recorded by PW72, at Ex. P276-277. Pursuant to voluntary statement of A2, certain books and pamphlets (Ex.P-81 to Ex.P-92) and six video cassettes (MO-15) and other articles being Ex.P-93 to Ex.P-104 were seized vide panchanama Ex.P-105. Based on their voluntary statements, A4 and A6 led

		Norrullah Khan @ Noorullah (A4) and Nazmuddin @ Munna (A6) were arrested by PW54 (Babu Narohna) and PW61 (Venkataswamy) at Hesaraghatta Bus Stop.
13	28.01.2006	Chand Pasha (A7) was arrested. Upon body search, PW54 found (i) a notebook (Ex. P113), one chit (Ex. P114), visiting cards (Ex. P115), a leather purse (Ex. P116) from A4; and (ii) one small diary (Ex. P116) from A6. Panchnama at Ex. P112 was drawn with PW32 (Ejaz) as the pancha witness.
		PW72 along with a team and pancha witnesses to Neelagiri Plantation and Central Poultry Farm resulting in recovery of (i) a tin-type bomb, two wires and two capes at the instance of A4; and (ii) a tiffin-carrier bomb, a tin-type bomb, a fuse wire, two electric detonators, a revolver (MO23) and five cartidges (MO24-25) at the instance of A6. Panchnamas at Ex. P169-170 was drawn with PW40

		(G.S. Ravikumar) and PW45 (H.K. Paramesh) as the pancha witness.
		(Ex. P167) and some documents (Ex. P157-165). Panchnamas at Ex. P134 and Ex. P152 were drawn with PW39 (S. Rajendra) as the pancha witness.
	14 30.01.2006	PW72 made more recoveries at the instance of A4 and A6, *i.e.* some books (Ex. P155-156), one Urdu book crime pursuant to FIR No.3/2006.
16	15 12.04.2006 14.02.2007	IO submitted the charge sheet in the instant case i.e. A supplementary charge sheet was submitted.

8. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ 73 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ 278 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਅਤੇ 38 ਭੌਤਿਕ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਰਹਾ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ D1 ਤੋਂ D7 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ[8]:

---

8 ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 44

“(1) ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ;

(2) ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ;

(3) ਅਜਿਹੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ”

9. ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਿਕਵਰੀਦੋਸ਼ੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

(a) A-1 ਤੋਂ: ਇੱਕ ਜੇਬ ਨੋਟਬੁੱਕ, ਕੁਝ ਕਾਗਜ਼ੀ ਚਿੱਟਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

(b) ਏ-2 ਤੋਂ: 17 ਡੈਟੋਨੇਟਰ, 20 ਜੈਲੇਟਿਨ ਸਟਿਕਸ, 114 ਆਇਰਨ ਪੈਲੇਟਸ,3 ਹੈਂਡ ਗ੍ਰਨੇਡ, ਕੁਝ ਭੜਕਾਊ ਸਾਹਿਤ, A-1 (Ex.P.92) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੀਡੀਓ ਕੈਸੇਟਾਂ।

(c) ਏ-3 ਤੋਂ: ਪਾਸਪੋਰਟ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਡਾਇਰੀ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਚਿੱਟ, ਫੋਟੋਆਂ, 10 ਜੈਲੇਟਿਨ ਸਟਿਕਸ, 2 ਡੈਟੋਨੇਟਰ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਸਾਹਿਤ।

(d) A-4 ਤੋਂ: ਇੱਕ ਡੱਬੇ, ਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਟੇਪਾਂ ਵਿੱਚ ਟਿਨ ਟਾਈਪ ਬੰਬ; ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ.

(e) A-5 ਤੋਂ: ਲੈਟਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਸਾਹਿਤ।

(f) A-6 ਤੋਂ: ਇੱਕ ਡੱਬੇ, ਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਟੇਪਾਂ ਵਿੱਚ ਟਿਨ ਟਾਈਪ ਬੰਬ; ਰਿਵਾਲਵਰ ਅਤੇ ਲਾਈਵ ਅਸਲਾ.

(g) A-7 ਤੋਂ: ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ, ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਵਾਲੀ ਪਰਚੀ, ਵਿਜ਼ਿਟਿੰਗ ਕਾਰਡ, ਡਾਇਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਬੁੱਕ।

10. ਕੁਝ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ, ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਜੋ ਕਿ ਏ-2, ਏ-3, ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਚਾਰਟ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 7, 8 ਅਤੇ 12 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

11. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ PWs 1 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ 13 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ

ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, PWs 1 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਿੱਸੇ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ: -

(ਏ) ਪੀਡਬਲਯੂ-1 (ਜਵੇਲ ਰਜ਼ਾ)

“ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀ-2, ਅਫਜ਼ਲ ਪਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-6 ਨਜ਼ਾਮੁਦੀਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਦਿਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ-2 ਅਤੇ 6 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 4ਵੇਂ ਅਤੇ 6ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਇਕ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਰਵੇਦ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ 4 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ-2 ਅਤੇ 6 ਮੇਰੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆਏ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਕੋਲਾਰ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ, ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਕੋਲਾਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਮੁਖਤਿਆਰ ਦੇ ਦੋਸਤ ਹਨ। ਮੁਖਤਿਆਰ ਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਕਤ ਮੁਖਤਿਆਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਤੋਂ ਕੋਲਾਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਗਲੌਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਬੰਗਲੌਰ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੁਖਤਿਆਰ ਮੇਰੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਆਇਆ। ਦੋਸ਼ੀ-2 ਅਤੇ 6 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਮਦਰੱਸਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਦੇ ਕੱਪ ਦੇ ਕੇ ਵਿਦਾ ਕੀਤਾ।

ਛੇ-ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਦੁਕਾਨ ’ਤੇ ਆਏ। ਮੈਂ, ਪਰਵੀਜ਼, ਮੁਖਤਿਆਰ ਤੇ ਜ਼ਾਹਿਦ ਦੁਕਾਨ ਵਿਚ ਸਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਦੁਕਾਨ ਵਿਚ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ, ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਚਾਰੇ ਜਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਰਕ ਕਰਨ ਗਏ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਕੁਰਾਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਸਜਿਦਾਂ ਜਾਂ ਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਨਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ 15-20 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਉਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਜੋ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ | ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਦੋਸ਼ੀ-2 ਅਤੇ 6 ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਹੀ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਚਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-2 ਅਤੇ 6 ਦਾ ਆਚਰਣ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਆਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਾਵਿਦ ਨੂੰ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਤਾਂ ਜਾਵਿਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ।

ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮਦਰੱਸੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਰੁੱਧ ਜਹਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ EP-1 ਵਜੋਂ ਫਲੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਗਾਹਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਦਰਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦਰਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਵਿੱਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ EP-2 ਵਜੋਂ ਫਲੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਫਜ਼ਲ ਪਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਢਾਕਾ ਵਿੱਚ ਜੇਹਾਦ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਬੂ ਹਮਜਾ, ਵਲੀ ਉਰ ਰਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਨੇਲਾਗੋਂਡਾ ਦੇ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ 'ਚ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਨੇ ਗੁਪਤ ਰੂਪ 'ਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ EP-3 ਵਜੋਂ ਫਲੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਚ ਲਸ਼ਕਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਾਂਗੇ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ, ਅਸੀਂ ਕੁਰਾਨ ਵਿਚ ਕਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਹਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਾਂਗੇ, ਅਸੀਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਅਸੀਂ ਲਸ਼ਕਰ ਲਈ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਾਂਗੇ, ਅਸੀਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆਵਾਂਗੇ, ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਮੈਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਦਿਆਂਗਾ। ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ. ਬਿਆਨ ਦੇ ਉਕਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ EP-4 ਵਜੋਂ ਫਲੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

PW-4 (ਫਿਰੋਜ਼ @ ਫਿਰੋਜ਼ ਪਾਸ਼ਾ)

ਮੁਲਜ਼ਮ-6, ਮੁੰਨਾ ਦੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਘੜੀ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।

ਉਕਤ ਮੁੰਨਾ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਚਾਹ ਦੇ ਸਟਾਲ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ, ਮੇਰੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਮੁਲਜ਼ਮ-4, ਨੂਰੁੱਲਾ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਮੂਲਾਬਾਗਿਲੂ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ-5, ਇਰਫਾਨ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੋਈ। ਉਹ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ-2 ਨੂੰ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਵੀ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

.....ਚਿੰਤਮਣੀ ਵਿੱਚਦੋ ਮਸਜਿਦਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਗਏ ਤਾਂ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸਜਿਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਰੀਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਕਮਰਾ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਨਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਟਰੱਸਟ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਉਸ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਅਫਜ਼ਲ ਪਾਸ਼ਾ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ-6 ਮੁੰਨਾ ਉਸ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ-4 ਨੂਰੁੱਲਾ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਸੀ, ਮੈਂ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਬਦੁਲ ਪਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਿਚ ਫਰੈਕਚਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ-1 ਰਜ਼ੂ ਰਹਿਮਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਅਬਦੁਲ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਊਦੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸਤ ਹੈ।

ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਘਰ ਚਾਹ ਪਾਰਟੀ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ, ਦੋਸ਼ੀ-1 ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ... ...

..... ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਉਹ ਨਮਾਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਈਕ 'ਤੇ ਬਾਂਗਰਪੇਟ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਫਜ਼ਲ ਪਾਸ਼ਾ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਜੇਹਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਫਜ਼ਲ ਪਾਸ਼ਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦਾ ਕਮਾਂਡਰ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜੇਹਾਦ ਬਾਰੇ

ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਮੈਂ ਬੰਦੂਕ, ਬੰਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਾਂਗਾ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਜਹਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਰਗਾਹਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਨਾਲ ਫਿਰਕੂ ਝੜਪਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇਹ ਸਭ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ, ਜਮੀਰ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਬਿਨਾਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਅਸੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਮੁੰਨਾ, ਨੂਰੁੱਲਾ ਖਾਨ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ EP-11 ਵਜੋਂ ਫਲੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਦੋਂ ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਅਸੀਂ ਜੋ ਟਰੱਸਟ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਮਸਜਿਦ ਓ ਮੁਹੰਮਦ ਯਾ ਅਹਲੇ ਅਦੀਸ ਟਰੱਸਟ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਜਮੀਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਅਮੀਰ

ਅਤੇ CW-11 ਮਿਆਮਦ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਸਨਟਰੱਸਟ ਦੇ. ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ-1 ਮੇਰੇ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਅਫਜ਼ਲ ਪਾਸ਼ਾ, ਨੂਰੁੱਲਾ ਖਾਨ, ਮੁੰਨਾ, ਜਮੀਰ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਉਥੇ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-1 ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਫਜ਼ਲ ਪਾਸ਼ਾ ਮੇਰਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਦੋਸਤ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ-1 ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਮਾਂਡਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਦੋਸ਼ੀ-1 ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਮੇਰੇ ਘਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ, ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਜੇਹਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਵੁੱਡਲੈਂਡ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਫਜ਼ਲ ਪਾਸ਼ਾ ਮੇਰਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ।

12. ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾPW4 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ 10.12.2003 ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਡੀਡ (ਸਾਬਕਾ P27) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟੀ ਸਨ: -

“(i) ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਪੁੱਤਰ ਵਾਚ ਮੇਕਰ ਮੋਹਨ ਰੋਡ;

(ii) ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਪੁੱਤਰ ਨੂਰ ਅਹਿਮਦ;

(iii) ਨਿਜਾਮੁਦੀਨ ਪੁੱਤਰ ਤਾਜੁਦੀਨ;

(iv) ਨੂਰੁੱਲਾ ਪੁੱਤਰ ਮਹਿਬੂਬ ਖਾਨ;

(v) ਸੀਐਮ ਫਿਰੋਜ਼ ਪਾਸ਼ਾ;

(vi) ਅਮਰ ਖਾਨ ਪੁੱਤਰ ਤਰਖਾਣ ਵਲੀ ਖਾਨ;

(vii) ਰੋਸ਼ਨ ਜ਼ਮੀਰ ਪੁੱਤਰ ਸਈਅਦ ਨੂਰਉੱਲਾ;

(viii) ਸਈਦ ਨਯਾਮਤ ਪੁੱਤਰ ਸਈਅਦ ਅਮਾਨੁੱਲਾ; ਅਤੇ

(ix) ਤਾਜੁਦੀਨ ਪੁੱਤਰ ਮਰਹੂਮ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, 4 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ PWs 4, 5, 6, 7 ਅਤੇ 8 ਉਕਤ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਸਨ।

13. ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ. P-92 ਉਕਤ ਸਾਬਕਾ ਦੀ ਮਿੰਟ ਬੁੱਕ ਹੈ। ਪੀ-27 ਟਰੱਸਟ। ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ-2 ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਸ.ਪੀ.92 ਵਿਚ ਦਰਜ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿੰਟ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ. P.92 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿੰਟਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਦਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 70 ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼, ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"70. ਮੈਂ Ex.P92 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੰਨੇ ਨੂੰ Ex.P92 (c) ਅਤੇ (d) ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ 10.12.2003 ਨੂੰ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ ਦੇ ਘਰ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਵਿਖੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ: 1, 2, 4 ਅਤੇ 6 ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ | ਇਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਹਾਦ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼ਾਮ 5:00 ਵਜੇ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜੇਹਾਦ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਬੰਦੂਕਾਂ, ਬੰਬਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਆਦਿ ਦੀ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਫੈਰੋਜ਼, ਜ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਅਮੀਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਸਦਨ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਮੀਟਿੰਗ ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਰਾਤ 8:00 ਵਜੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ Ex.P92(d) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1, 2, 4 ਅਤੇ 6 ਨੇ ਮਿੰਟ ਬੁੱਕ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। Ex.P92 (d) ਵਿਖੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.2 ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਪਾੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈਓ ਨੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ Ex.P92 (c) ਅਤੇ (d) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਵਾਹ, ਅਰਥਾਤ ਫੈਰੋਜ਼, ਜ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਅਮੀਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਸਨ। Ex.P92

(f) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.6 ਦੇ ਘਰ 19.08.2006 ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 2, 4, 5 ਅਤੇ 6 ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। Ex.P92 (f) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਮਾਤ-ਉਲ-

ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਿਦਾਦ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਸੀ। Ex.P92(a) ਅਤੇ (h) ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੀ ਮੀਟਿੰਗ 18.12.2005 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਘਰ ਲਕਾਸੰਦਰਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਸੀ,

ਬੰਗਲੌਰ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, 4, ਅਤੇ 6 ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। Ex.P92(g) ਅਤੇ (h) ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਪੈਗੰਬਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹੋਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੇਹਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ. Ex.P92 (g) ਅਤੇ (h) ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ (ਦਾਵਤ) ਦੇ ਕੇ ਜੇਹਾਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜੇਹਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। Ex.P92 (g) ਅਤੇ (h) ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਹਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਉਹ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ. ਬਚ ਕੇ ਉਹ 'ਬਹਾਦੁਰ' ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਗੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਵਾਥ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਸ਼ਕਤੀ' ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਾਰਿਕ ਸਾਹਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਬੰਬ, ਬੰਦੂਕ ਅਤੇ ਏਕੇ-47 ਵਿੱਚ ਹੈ। Ex.P92 (g) ਅਤੇ (h) ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.2 ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.4 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.6 ਨੂੰ ਦਰਗਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। Ex.P92 (g) ਅਤੇ (h) ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 31.12.2005 ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਮੀਟਿੰਗ ਰਾਤ 8:00 ਵਜੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ Ex.P92 ਵਿੱਚ ਓਵਰਰਾਈਟਿੰਗ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਓਵਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। Ex.P92 (c) 'ਤੇ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਦਿਨ ਦੀ ਓਵਰਰਾਈਟਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਸਾਲ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, Ex.P92 (g) 'ਤੇ ਵੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਓਵਰਰਾਈਟਿੰਗ ਹੈ। ਪਰ, ਤੀਸਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਓਵਰਰਾਈਟ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਠਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਾਕ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਓਵਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕੁਦਰਤੀ ਹਨ।

14. PW25 - ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਪੰਚ ਗਵਾਹ, ਨੇ ਡਾਇਰੀ Exh.P-92 ਦੀ

ਰਿਕਵਰੀ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ। ਉਸਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ 22.01.2006 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਏ-2 ਨਾਲ ਗਿਆ ਸੀ; ਜਦੋਂ ਉਹ ਏ-2 ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ; ਕਿ ਏ-2 ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੂਟਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜੋ ਬੈੱਡਰੂਮ ਵਿੱਚ ਮੰਜੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਪਿਆ ਸੀ ਉਸ ਚਾਬੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੇਖ Exh.P-81, P-92, ਛੇ ਵੀਡੀਓ ਕੈਸੇਟਾਂ (M- 15) ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਰਟੀਕਲ Exh.P-93 ਤੋਂ P-104 ਨੂੰ ਪੰਚਨਾਮਾ Exh.P-105 ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੰਚਨਾਮਾ, ਐਕਸ.ਪੀ.-105 ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੀ

ਗੁਆਂਢ ਦੀ ਇੱਕ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੌਲਵੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਮ ਪੜ੍ਹਿਆਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀਆਂ। ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰਹਾ ਨੇ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

PW29 ਸ਼ਾਹਨਵਾਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀਉਰਦੂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਚਨਾਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਸ.ਪੀ.-105 'ਤੇ ਚਾਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਦਸਤਖਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਕਸਚ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਪੀ-105 ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ।

15. Exh. ਪੀ-92, ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੀਡਬਲਯੂ-67, ਸਈਅਦ ਅਸਗਰ ਇਮਾਮ, ਹੱਥ ਲਿਖਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਸਮੇਤ, ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਸਐਚ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ. P-92 ਨੂੰ Q39 ਤੋਂ Q44 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਹਰ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੀ Q39 ਨਾਲ Q44 ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਦਿਖਾਇਆ: -

(a) Q39 ਅਤੇ Q40 A-2 ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।

(b) Q41 A-5 ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

(c) Q42 A-6 ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

(d) Q43 A-4 ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

(e) Q44 A-1 ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

PW-67, ਸਈਅਦ ਅਸਗਰ ਇਮਾਮ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:-

“1981 ਤੋਂ, ਮੈਂ FSL, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਾਹਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਾਇੰਸ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਮਿਨੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ, ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

14/3/2006 ਨੂੰ, ਮੈਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ
ਏਸੀਪੀ ਯਸ਼ਵੰਤਪੁਰਾ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ. ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਸਿਟੀ, ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਲਈ. ਨੰ.3/06 ਸਦਾਸ਼ਿਵਨਗਰ ਪੀ.ਐਸ

1. IO ਦੁਆਰਾ Q1 ਤੋਂ Q24 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜੇਬ ਡਾਇਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਿਤ ਲਿਖਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਹੀ ਗਈ ਪਾਕੇਟ ਡਾਇਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Ex.P.54 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.
2. ਤਿੰਨ ਢਿੱਲੇ ਚਿੱਟੇIO ਦੁਆਰਾ Q25 ਤੋਂ Q30 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖਤਾਂ ਸਮੇਤ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਚਿੱਟਾਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Ex.P.51 ਤੋਂ 53 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।
3. ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜੇਬ ਨੋਟ ਬੁੱਕ (ਨਵੀਂ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ IO ਦੁਆਰਾ Q31 ਤੋਂ Q38 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜੇਬ ਨੋਟਬੁੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Ex.P130 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.
4. ਇੱਕ 2003-ਡਾਇਰੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨIO ਦੁਆਰਾ [Q39 ਤੋਂ Q44] ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਛੇ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਮੈਂ 2003 ਦੀ ਇੱਕ ਡਾਇਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Ex.P.92 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ। ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਲਿਖਤ ਦੀਆਂ ਇਸਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ Ex.P.92 (c) ਤੋਂ (h) ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

5. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਪਾਕੇਟ ਡਾਇਰੀ (ਨਵੀਂ) Q45 ਤੋਂ Q50
   IO ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਕਤ ਇੱਕ ਟੈਲੀਫੋਨ ਪਾਕੇਟ ਡਾਇਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Ex.P.135 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

6. ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜੇਬ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲੀਆ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।IO ਦੁਆਰਾ Q51 ਤੋਂ Q55 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਐਕਸ.ਪੀ. 113. ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

7. ਇੱਕ ਨੋਟ ਬੁੱਕ ਦਾ ਇੱਕ ਢਿੱਲਾ ਪੰਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ IO ਦੁਆਰਾ Q56, Q57 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪ੍ਰਸ਼ਨਿਤ ਲਿਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈਹੁਣ ਮੈਨੂੰ Ex.P.114 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

8. ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜੇਬ ਨੋਟ ਬੁੱਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ IO ਦੁਆਰਾ Q58 ਤੋਂ Q60 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਉਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ Ex.P.116 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

9. ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜੇਬ ਵਾਲੀ ਕਿਤਾਬ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲੀਆ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।IO ਦੁਆਰਾ Q61 ਤੋਂ Q79 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Ex.P.148 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

10. ਅੱਠ ਚਿੱਟਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਿਤ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।IO ਦੁਆਰਾ Q80 ਤੋਂ Q91 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Ex.P.149, 150, 151, 138, 141, 139, 140 ਅਤੇ 142 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।

11. IO ਦੁਆਰਾ EW1, EW2, SW1 ਤੋਂ SW4 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਛੇ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਮਹਿਬੂਬ ਇਬਰਾਹਿਮ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਖਣਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ Ex.P.190 ਤੋਂ Ex.P.195 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

12. IO ਦੁਆਰਾ EW3, EW4, SW5 ਅਤੇ SW8, S1 ਅਤੇ S4 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ ਦਸ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹੋਣ ਲਈ ਨਮੂਨਾ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਬਕਾ ਪੀ. 196 ਤੋਂ 205. ਇਸ

'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।

13. IO ਦੁਆਰਾ EW5, EW6, SW9, SW10, S5 ਅਤੇ S6 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਛੇ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਇਰਫਾਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਹੀ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Ex.P.206 ਤੋਂ Ex.P.211 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

14. IO ਦੁਆਰਾ EW7, EW8, S7, S8 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਚਾਰ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਨੂਰੁੱਲ ਖਾਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਉਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ Ex.P.181 ਤੋਂ 184 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।

15. ਨਮੂਨਾ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਨਜਮੁਦੀਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਚਾਰ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਨਜਮੁਦੀਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ, IO ਦੁਆਰਾ EW9, EW10, S9 ਅਤੇ S10 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਉਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ Ex.P.185 ਤੋਂ 188 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ.

16. IO ਦੁਆਰਾ EW11, EW12, SW11 ਅਤੇ SW12, S11 ਅਤੇ S12 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਛੇ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਨਮੂਨਾ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਚੰਦਪਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸੇ ਨੂੰ Ex.P.227 ਤੋਂ Ex.P.232 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

17. ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਮੁਹੰਮਦ ਰਜ਼ੁਰ ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨਦੋ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ, IO ਦੁਆਰਾ S13 ਅਤੇ S14 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ Ex.P.223 ਅਤੇ Ex.P.234 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ.

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹਾਂ: -

1. EW1, EW2, SW1 ਤੋਂ SW4 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਨਮੂਨਾ ਲਿਖਤ ਅਤੇ Q2, Q3, Q4 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖਤਾਂ ਇੱਕ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

2. SW7, SW8, EW3, EW4, S1, S2 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ Q31 ਤੋਂ Q40 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਮੁੜ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ।

3. EW5, EW6, SW9, SW10 ਅਤੇ S5, S6 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ Q47 ਤੋਂ Q50 ਅਤੇ Q41 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਿਤ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

4. EW7, EW8, S7 ਅਤੇ S8 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਅਤੇ Q53, Q54 ਅਤੇ Q43 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਿਤ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

5. EW9, EW10 ਅਤੇ S9 ਅਤੇ S10 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ Q56 ਤੋਂ Q60 ਅਤੇ Q42 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

6. EW11, EW12, SW11, SW12 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ Q86 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਿਖਤਾਂ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

7. ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨੂੰ S13, S14 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨQ44 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਦਸਤਖਤ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

8. ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ Q1, Q5 ਤੋਂ Q30, Q45, Q46, Q51, Q52, Q55, Q61 ਤੋਂ Q85, Q87 ਤੋਂ Q91 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਿਤ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਹੀ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂEx.P.235 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨੂੰ Ex.P.235(a) ਤੋਂ (c) ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਐਫਐਸਐਲ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਈਓ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

ਕੁਝ ਨਹੀਂExh ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਪੀ-92. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ 'ਤੇ ਏ-1, ਏ-2, ਏ-4, ਏ-5 ਅਤੇ ਏ-6 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ।

16. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੜਕਾਊ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

(A) 22.01.2016 ਨੂੰ, A-2 PW72 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੜਕਾਊ ਸਨ। ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ 'ਤਕਬੀਰ' (ਐਕਸ. ਪੀ.-81) ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ

ਕਿਤਾਬ, 66 ਪੰਨਿਆਂ ਵਾਲੀ 'ਜਹਾਦ' ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ (ਐਕਸ. ਪੀ.-82), 'ਜਮਾਤ-ਏ-ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ' (ਐਕਸ. ਪੀ.83) ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਸਾਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।), 'ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਕਾਜੀਕਰ' (ਐਕਸ. ਪੀ.-84) ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ, 'ਚੇਤਾਵਨੀ' ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ (ਐਕਸ. ਪੀ. 85), 'ਅਲਬਾਲਕ' ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ (ਐਕਸ. ਪੀ.-87 ਅਤੇ ਐਕਸ. ਪੀ.-88) , ਉਪਰੋਕਤ ਡਾਇਰੀ (Exh.P-92) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਯਹੂਦੀਓਂਕੀ ਤਰਾਹੀਮ' (ਐਕਸ. ਪੀ.-90) ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ 40 ਪੈਂਫਲੇਟਾਂ (ਐਕਸ. ਪੀ.-91) ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ।

(B) ਏ-3, ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰਅਰਥਾਤ; ਜਦੁਲ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ, ਅਲਬਾਲਕ, ਤਕਬੀਰ ਅਤੇ ਬਿੱਦਤ, ਐਕਸ.ਐਕਸ.ਪੀ.-64 ਤੋਂ ਪੀ-67 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੰਚਨਾਮਾ ਐਗਜ਼ਿਟ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੀ-68.

(C) ਏ.-5 ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛੁਕ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਹੋਈਨਾਮ ਦਾਸਤਾਨੀ ਮੁਜਾਹਿਦ ਅਤੇ ਜੇਹਾਦ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀ-76 ਅਤੇ ਪੀ-77) ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੈਟਰਹੈੱਡ।

17. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4, 6 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ 9 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।thਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਬੰਗਲੌਰ ਸਿਟੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ P-268, P-269 ਅਤੇ P-270 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ।

18. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 17.12.2011 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ 1967 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 53-56 ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ: -

"53. ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਓ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਰਦੂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ Ex.P105 ਦੇ ਤਹਿਤ I.O ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ.81 ਤੋਂ 90 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤਕਬੀਰ ਨਾਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ81 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ 'ਜਹਾਦ' ਨੂੰ Ex.P82 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਕਿਤਾਬ 'ਜਮਾਲ-ਏ

ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ'

Ex.P83 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ 'ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ਕੀਕਰ' ਨੂੰ Ex.P84 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ 'ਚੇਤਾਵਨੀ' ਨੂੰ Ex.P86 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਅਲਬਾਲਕ' ਸਾਬਕਾ ਪੰਨਾ 87 ਤੋਂ 88 ਤੱਕ ਅੰਕਿਤ ਹੈ।

ਰਾਇਬੁੱਲਾ ਫਾਰੂਕੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਪੀ 89 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 40 ਪੈਂਫਲੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਪੀ 90 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। PW-72 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਗੁਆਂਢੀ ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਹਨਵਾਜ਼ ਅਹਿਮਦ, ਜੋ ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਪੰਚਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਤੋਂ PW-29 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਹੰਮਦ ਅਨਵਰ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਲਕਾਸੰਦਰਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਉਰਦੂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-29 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਨਵਰ ਦੇ ਘਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਉਰਦੂ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗਵਾਹ ਪੰਚਨਮ ਅਰਥਾਤ ਐਕਸ.ਪੀ.105 ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। PW-72 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਰਥਾਤ Ex.P81 (ਤਕਬੀਰ) ਉੱਤੇ ਕਰਾਸਡ ਰਾਈਫਲ ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। PW-72 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ, ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਾਹਨਵਾਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 9ਵੇਂ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਕੰਸ਼ ਹੈ “ਭਾਰਤ ਮੀਤ ਜਨੇਵਾਲਾ ਹੈ”, 10ਵੇਂ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ “ਹਾਥ ਮੇ ਬੰਦੂਕ ਉਠਾਓ” ਅਤੇ 14ਵਾਂ ਅਧਿਆਇ “ਲਸ਼ਕਰ
-ਏ-ਤਾਇਬਾ", PW72 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਿਆਹੀ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ PW-29 ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। PW-72 ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਹਨਵਾਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਲੇਖ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਹਨ। PW-72 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਹਨਵਾਜ਼ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਸਮਝਾਏ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-72 ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਹਨਵਾਜ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਚੇਤਾਵਨੀ' ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਦਰਗਾਸ ਉੱਤੇ ਆਰਡਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਐਕਟ ਬਾਰੇ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

54. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ Ex.P64 ਤੋਂ 67 ਤੱਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, Ex.P64 ਹੈ 'ਜਾਦੁਲ ਮਜਾਹਿਦੀਨ', Ex.P65 ਹੈ 'ਅਲਬਲਾਕ', Ex.P66 ਹੈ 'ਤਕਬੀਰ' ਅਤੇ Ex.P67 ਹੈ। 'ਬਿਦਥ'। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-50 ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.3 ਤੋਂ ਐਕਸ.ਪੀ.64 ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। PW-50 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਕਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰੁਕਮਨ ਅਹਿਮਦ, ਜੋ ਉਰਦੂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਨੇ PW-27 ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਵੈਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ

ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਪਰ, Ex.P66 ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇਹ ਗਵਾਹ

ਭਾਵ 'ਤਕਬੀਰ' ਨੇ 'ਤਕਬੀਰ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 166 ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ 'ਭਾਰਤ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ' ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਬੰਦੂਕ ਰੱਖਣ ਲਈ' ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛਾਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 64 'ਤੇ ਜਹਾਦ ਵਿਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨ ਦਾ ਪਾਠ ਹੈ। PW-50 ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ, PW-27 ਨੇ ਪੁਸਤਕ 'ਤਕਬੀਰ' ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 9ਵੇਂ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ 'ਭਾਰਤ ਮੀਤ ਜਨੇਵਾਲਾ ਹੈ' ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪੁਸਤਕ ਦੇ 10 ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਥ ਮੇ ਗਨ ਉਤਾਰੋ। ਪੀਡਬਲਯੂ-50 ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਗਵਾਹ ਭਾਵ ਪੀਡਬਲਯੂ-27 ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਰਥ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। PW-50 ਅਤੇ PW-72 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਆਏ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸਮਝਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸਹੀ ਅਨੁਵਾਦ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈਓ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਲਈ ਉਰਦੂ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਰਦੂ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਅਰਥਾਤ ਐਮ. ਨੂਰਦੀਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-65 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2006 ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਉਰਦੂ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਏ., ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਜੁਲਾਈ ਜਾਂ ਅਗਸਤ 2006 ਵਿੱਚ ਏ.ਸੀ.ਪੀ., ਯਸ਼ਵੰਤਪੁਰਾ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਕੁਝ ਅਰਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 15 ਕਿਤਾਬਾਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਨਫਲਾਵਰ ਨੋਟਬੁੱਕ, 'ਅਲਬਾਲਕ' ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ, 'ਬਿੱਦਤ', 'ਜਦੁਲ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ', 'ਤਗਬੀਰ', 'ਜਮਾਲੇ-ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ', 'ਚੇਤਾਵਨੀ', 'ਕਿਆ ਔਰਥ'। ਮਸਜਿਦ ਯਾ ਐਡਗਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸ਼ਕਤੀ', 'ਅਲਬਾਲਕ ਕੇ ਜੇਰਯੂਮ' ਦੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਰਸਾਲੇ, 'ਜਦੁਲ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ' ਦੇ 40 ਪੈਂਫਲੇਟ ਅਤੇ 'ਵੇਦੋਂ ਕੀ ਦੁਨੀਆ ਮੈਂ'। ਪੀਡਬਲਯੂ-65 ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ 15 ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਕੁਝ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਸਾਰੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸਲ ਅਰਥ ਕੱਢੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ PW-62 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਸਨੇ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-65 ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ, ਜੋ ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.- ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਨ।

65. PW-65 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ Ex.P225 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ Ex.P76 ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ"। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, Ex.P76 ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰ: 16 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਭਾਵ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ PW-65 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁਸਲਿਮ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।' ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਸਤਕ 'ਤਕਬੀਰ' ਭਾਵ ਐਕਸ.ਪੀ. 81 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਭਾਰਤ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ' ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਬੰਦੂਕ ਲੈਣੀ'। ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ' ਕਾਫ਼ਿਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਚੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ, PW-65 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ

Ex.P64 ਯਾਨੀ ਜਾਦੁਲ ਮੁਜਾਹਿਦ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਪੈਗੰਬਰ ਨੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ'। PW-65 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੈਗੰਬਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, PW-65 ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ, Ex.P89 ਕਿਤਾਬ 'ਮੁਜਾਹਿਦ-ਕੇ-ਆਜ਼ਾਦ' ਵੀ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। Ex.P81 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਕਾਫਿਰ ਉਹ ਹਨ ਜੋ 'ਇਸਲਾਮ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਭਟਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ'। Ex.P81 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਹੈ। ਜਹਾਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅਨਵਰ ਸ਼ੇਖ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ ਇਸਲਾਮ, ਸੈਕਸ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 7ਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਜਹਾਦ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ

"ਜਹਾਦ ਇੱਕ ਅਰਬੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ 'ਕੋਸ਼ਿਸ਼' ਪਰ ਇੱਕ ਇਸਲਾਮੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਅੱਲ੍ਹਾ (ਅਰਬੀ ਰੱਬ) ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਲੜਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣਨ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। 'ਜਜ਼ੀਆ' ਨਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਕੇ।

55. ਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿਕੀਪੀਡੀਆ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੇਹਾਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਹਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਯੁੱਧ ਜੋ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" "

56. ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਹਾਦ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਦੇ ਹੋਟਲ ਤਾਜ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਬੂਤ PW-65 ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਭੜਕਾਊ, ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਹਨ। PW-65 ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਪੂਰਾ ਅਨੁਵਾਦ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਜੋ ਕਿਤਾਬ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

20. ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ:-

"ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਤੋਂ ਭੜਕਾਊ ਲੇਖ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, 3, 4 ਅਤੇ 6 ਤੋਂ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ, ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ.3 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2, 4 ਅਤੇ 6 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ, ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2007 Crl ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. LJ 1386 ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 111A ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਉਕਤ ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਦਮੀਆਂ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 122 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੈ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵੀ ਤਬਾਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ IO ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 6 ਤੋਂ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਐਫਐਸਐਲ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,5 ਅਤੇ 7 ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ Ex.P92 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਹਾਦ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ 'ਜੇਹਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਯੁੱਧ ਛੇੜਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਐਕਸ.ਪੀ.92 ਵਿਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਜੇਹਾਦ ਲਈ ਬੰਦੂਕ, ਬੰਬ ਆਦਿ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, Ex.P92

(h) ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਹਾਦ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 4 ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 6 ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਦਰਗਾਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲਾਸਟ ਕਰਨਾ। ਦਰਗਾਸ ਸਮੇਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਿਆਰੀ ਵੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ, ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ. ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ.7 ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 153-ਏ ਅਤੇ 153-ਬੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।"

21. ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ)[9]ਅਤੇ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ 10, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

"73. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਵੀ ਹਨਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਗ ਹੈ

---

9 AIR 1988 SC 1883: 1988 SCR Suppl(2) 24

10 ਏਆਈਆਰ 2003 ਐਸਸੀ 4427: (2003) 8 ਐਸਸੀਸੀ 461

ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਏ, 120-ਬੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ। ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 17.12.2011 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ 1967 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ A-7 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ A-1 ਤੋਂ A-6 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ:-

“ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 235(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 120-ਬੀ, 121-ਏ, 121, ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5 ਅਤੇ 6 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 26.

ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 235(1) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 7 ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10, 13, ਧਾਰਾ 120-ਬੀ, 121-ਏ, 121, 153- ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਏ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ 153-ਬੀ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 5 ਅਤੇ 6 ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 25 ਅਤੇ 26 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਡ ਆਫ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 235(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ 13 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 153-ਏ, 153-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "

19.12.2011 ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਇਆਸਾਰਥਕ ਵਾਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੈਰੇ 2 ਵਿੱਚ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਚਾਰ ਅਪੀਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ 3 ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ।

A) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ: -

"34. ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕੱਤਰ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-73 ਬਿਪਿਨ ਗੋਪਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਵਧੀਕ ਡੀਜੀਪੀ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਪਾਇਆ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਲੱਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਫਾਈਲ ਵਾਪਸ ਆਈ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ PW-73 ਨੇ Cr.PC ਦੀ ਧਾਰਾ 196 ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

35. ਕੀਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-73 ਬਿਪਿਨ ਗੋਪਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਐਡੀ. ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ., ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਕੱਤਰ, ਪੀ.ਸੀ.ਏ.ਐਸ., ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ, ਬੇਂਗਲੁਰੂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, 1.4.2006 ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਗਲੌਰ ਸਿਟੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-73, ਜੋ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਤਤਕਾਲੀ ਸਕੱਤਰ ਸੀ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

36. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ

ਤਰਫੋਂ PW-73 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 120-ਬੀ, 121, 121-ਏ, 122, 124-ਏ, 153-ਏ ਅਤੇ 153 ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, 1967 ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਨੇ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ/

ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੇ s.10 ਅਤੇ 13। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ PW-73 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ PW-73 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ 13 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ।

37. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, PW-70 ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੰਗਲੁਰੂ ਵਿਖੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ.-266 ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 1.4.2006 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਸੈਂਟਰਲ ਡਵੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਏ.ਸੀ.ਪੀ., ਯਸ਼ਵੰਤਪੁਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ., ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ. ਰਿਪੋਰਟ ਆਦਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਉਸਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ.-266 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬੰਗਲੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ Ex.P-266 ਅਤੇ P-267 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ।"

B) ਏ-7 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-6 ਤੱਕ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਨ:-

"78. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 7, ਕੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਵਿਚਕਾਰ ਰਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

C) ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-27 ਅਤੇ ਪੀ-92 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"87. ਪੀਡਬਲਯੂ4-ਫਿਰੋਜ਼ @ ਫਿਰੋਜ਼ ਪਾਸ਼ਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਏ-2, ਏ-4, ਏ-5 ਅਤੇ ਏ-6 ਸਮੇਤ ਏ-1 ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਏ4 ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੋ ਮਸਜਿਦਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਗਵਾਹ ਵੀ ਨਮਾਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸਜਿਦ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਕੋਲ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏ-2 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਏ-1 ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-2 ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿਚ ਦੋਸਤ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਹ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਏ-1 ਨੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਜੇਹਾਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰੇਗਾ, ਬੰਬ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ। . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-6 ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਏ-1 ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਕੋਲ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ Ex.P-92 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

D) ਫਿਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 92 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"94. ਸਾਬਕਾ ਪੀ 92 (ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ

ਧਾਰਮਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਖੌਤੀ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ 'ਜੇਹਾਦ' ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ (ਏ-1) ਨੂੰ ਅਫ਼ਸਰ ਪਾਸ਼ਾ (ਏ-2) ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ। ਏ-1 ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਭਿਆਨਕ/ਭੈਣਕ) ਅਤੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। A-1 ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰੇਗਾ,

ਦੂਕਾਂ, ਬੰਬਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ, ਇਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਟਰੱਸਟੀ ਫਿਰੋਜ਼, ਜਮੀਰ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏ-1 ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। A-1 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ, ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਸੁਵਿਧਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਪਰ A-1 ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ A-2 A-4 ਅਤੇ A-6 ਨੇ ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ A-1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ।

95. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਓਵਰ-ਰਾਈਟਿੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 12 ਦੀ ਬਜਾਏ 10 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਓਵਰ-ਰਾਈਟਿੰਗ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 7 ਵਿੱਚ ਫਿਰੋਜ਼ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਓਵਰ-ਰਾਈਟਿੰਗ ਹੈ। ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.-92 ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁੱਕ ਹੈ। ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਓਵਰ-ਰਾਈਟਿੰਗ ਜਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਏ-1, ਏ-2, ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ A-1, A-2, A-4 ਅਤੇ A-6 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।

****

100. ਕੰਨੜ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਜੋੜ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-5 ਨੇ ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਪੈਗੰਬਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 'ਜੇਹਾਦ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਏ.-6 ਨੇ ਵੀ ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਜਹਾਦ' ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ (ਦਾਵਤ) ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ 'ਜਹਾਦ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਫਸਰ ਪਾਸ਼ਾ (ਏ-2) ਨੇ ਵੀ ਉਕਤ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 'ਜਹਾਦ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ

ਵੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਏ-2 ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਕੁਵਾਥ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ, ਕਿ "ਕੁਵਾਥ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਪਾਵਰ" ਅਤੇ ਤਾਰੀਕਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਏ-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਵਰ ਬੰਬ, ਬੰਦੂਕ ਅਤੇ ਏਕੇ-47 'ਚ ਹੈ। ਏ-2 ਨੇ ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6 ਨੂੰ ਦਰਗਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। Ex.P92(g) ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ 31.12.2016 ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜੀ ਮੀਟਿੰਗ ਰਾਤ 8.00 ਵਜੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

101. ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੇ Ex.P-92(c) ਤੋਂ (h) ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਰੱਸਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹਨ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਕਾ .P-92 ਟਰੱਸਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਿੰਟ ਬੁੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਬਦਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ, ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਹ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ, ਬੰਬ ਆਦਿ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਏ-1, ਏ-2, ਏ4 ਤੋਂ ਏ-6 ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ-1, ਏ-2, ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6 ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਤੇ A-2, A-4 ਤੋਂ A-6 ਹੋਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਏ-3 ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ।

E) ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"116. ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। Ex.P-76 ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਸਨਫਲਾਵਰ ਨੋਟ ਬੁੱਕ" ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੱਚ ਹੈ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁਲ ਦੁਆਰਾ ਹੱਥ ਲਿਖਤ, ਜੋ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। PW-65 ਦੁਆਰਾ ਬੋਲੇ ਗਏ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ-

"ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੰਨਾ 16 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਭਾਵ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। PW65 ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਗਵਾਹ ਨੇ Ex.P-81, ਕਿਤਾਬ 'ਤਕਬੀਰ' ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਭਾਰਤ ਤਬਾਹ ਕਰੇਗਾ" ਵਰਗੇ ਹਵਾਲੇ ਹਨ, ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦੂਕ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਨੇ ਕਾਫਿਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 'ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ' ਹੈ। ਚੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਲੜਨਾ. PW-65 Ex.P-64 ਨੂੰ 'ਜਾਦੁਲ ਮੁਜਾਹਿਦ' ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਦੇਖੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੈ 'ਪੈਗੰਬਰ ਨੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ, PW-65 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਪੈਗੰਬਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਰਤਾਂਤ

Ex.P-64 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਐਕਸ.ਪੀ-89 'ਮੁਜਾਹਿਦ-ਕੇ-ਆਜ਼ਾਦ' ਵੀ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਫਿਰ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਭਟਕਦੇ ਹਨ' ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੀ-81 ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 'ਜੰਗ ਛੇੜਨਾ'। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ‘ਜੇਹਾਦ’ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। PWs.50, 72, 65 ਅਤੇ 29 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ Ex.P92 ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 1, 2, 4 ਤੋਂ 6 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਭੜਕਾਊ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। PW-65 ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ A-2, A-3 ਅਤੇ A-5 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਲੇਖ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਠ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ।"

F) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"120. ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੁਝ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਕਰ

ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.262 ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ.32 ਅਤੇ ਪੀ39 (ਮਹਾਜ਼ਰਾਂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ 1 ਪਾਕੇਟ ਡਾਇਰੀ (MO.1), ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ (MO.10), ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1 ਪਾਸਪੋਰਟ (Ex.P40), 6 ਚਿਟਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਹਨ (Exs.P41 ਤੋਂ P46) ਅਤੇ 4 ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ (Exs.P47 ਤੋਂ P49)। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੇਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

121. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-2 ਤੋਂ ਐਕਸ.ਪੀ.129 ਅਤੇ ਪੀ.69 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ 1 ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ (ਐਮ.ਓ.17), ਰੀ ਬੁੱਕ (ਐਮ.ਓ.18), ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਡਾਇਰੀ (ਐਕਸ.ਪੀ.130), ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। DL (Ex.P131), STD ਬਿੱਲ

(Ex.P.132), ਵਿਜ਼ਿਟਿੰਗ ਕਾਰਡ (Ex.P133) ਅਤੇ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ (Ex.P134) ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਲੈਟਰ ਹੈੱਡ (Ex.P70), 1 ਡਾਕ ਕਵਰ (Ex.P71), ਪੱਤਰ (Ex.P.71) .P72), 1 ਪਾਸਪੋਰਟ (Ex.P.73), 1 ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ (Ex.P74)। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਵੀ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਏ-2 ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਐਕਸਪੀ.273 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 21.02.2016 ਨੂੰ ਏ-2 ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੋਸ.2 ਤੋਂ 9 ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਤਰਨਾਕ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ ਭਾਵ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਡੈਟੋਨੇਟਰ, ਜੈਲੇਟਿਨ ਸਟਿਕਸ, 114 ਮੈਟਲ ਪੈਲੇਟ ਅਤੇ 3 ਹੈਂਡ ਗ੍ਰਨੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ Ex.P.105 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

122. ਏ-3 ਤੋਂ, ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇਉਸ ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ (ਐਕਸ. ਪੀ. 272) ਇੱਕ ਮਹਜ਼ਾਰ (ਐਕਸ. ਪੀ. 15) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੁਝ ਚਿੱਟਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ, ਛੋਟੀ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਡਾਇਰੀ, ਕੋਰੀਅਰ ਰਸੀਦਾਂ, ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਚਿੱਟ, ਤਿੰਨ ਫੋਟੋਆਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ 'ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ। ਪੀ.51 ਤੋਂ

ਪੀ.59)। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ 10 ਜੈਲੇਟਿਨ ਸਟਿਕਸ ਅਤੇ ਡੈਟੋਨੇਟਰ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। Ex.P62 ਦੇ ਤਹਿਤ, Ex.P63 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਏ-3 ਤੋਂ Ex.P68 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।

123. ਏ-4 ਤੋਂ, ਐਕਸ.ਪੀ.112 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੋਟ ਬੁੱਕ, ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਗਜ਼, ਵਿਜ਼ਿਟਿੰਗ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚਮੜੇ ਦਾ ਪਰਸ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ MO.56 ਦੇ ਤਹਿਤ Exs.P113 ਤੋਂ P.116 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਸ.ਪੀ.169 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ (ਐਕਸ. ਪੀ. 275) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਕ ਟੀਨ ਬੰਬ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ.152 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6 ਐਕਸ.ਪੀ.167 'ਤੇ 'ਜਹਾਦ' ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।

124. ਏ-5 ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਉਸਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ (ਐਕਸ. 274) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ

ਇੱਕ ਨੋਟ ਬੁੱਕ (Ex.P76) ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਡਾਇਰੀ (Ex.116) ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਏ-5 ਤੋਂ ਮਹਜ਼ਰ (ਐਕਸ. ਪੀ 75) ਅਧੀਨ ਇਕ ਨੋਟ ਬੁੱਕ (ਐਕਸ. ਪੀ 276) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

125. ਏ-6 ਤੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਡਾਇਰੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਸ.160 (ਮਹਾਜ਼ਰ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1 ਛੋਟਾ ਟੀਨ ਬੰਬ, ਤਾਰਾਂ ਵਾਲਾ 1 ਟਿਫਿਨ ਬਾਕਸ ਬੰਬ, 2 ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਡੈਟੋਨੇਟਰ, 2 ਤਾਰਾਂ ਅਤੇ MO 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਦੇਸੀ ਬਣੇ ਰਿਵਾਲਵਰ। .23 ਅਤੇ ਲਾਈਵ ਗੋਲੀਆਂ (MOs.24 ਅਤੇ 25) ਵੀ ਮਹਾਜ਼ਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ Ex.P56 ਤੋਂ P166 'ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ। ਬੰਬਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਲੈਕਟਰੀਕਲ ਡੈਟੋਨੇਟਰਾਂ ਦੀ ਕੁਨੈਕਟੀਵਿਟੀ, ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

126. ਏ.-7 ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ.137 ਇਕ ਪਰਸ (MOs.21) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਨੋਕੀਆ ਮੋਬਾਈਲ (MOs.22), ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਸਲਿੱਪਾਂ, ਵਿਜ਼ਿਟਿੰਗ ਕਾਰਡ ਅਤੇ Exs.P.138 ਤੋਂ P.142 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤੇ STD ਬੂਥ ਦੇ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸਪੋਰਟ (Ex.P.146), ਕ੍ਰਾਸਡ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲੀ ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ। ਬੰਦੂਕਾਂ (Ex.P.147) ਅਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਡਾਇਰੀ (Ex.P.148) ਅਤੇ Exs.P.149 ਤੋਂ P.151 'ਤੇ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ 07 ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ)।

****

130. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਾਚਣ 'ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਸਤੂਆਂ ਕਿਉਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਫਟਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੇਖ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਖਤਰਨਾਕ ਲੇਖ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਕ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਉਕਤ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ supra.

131. ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੇ ਗਏ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਏ-3 ਅਤੇ ਏ-7 ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.92 ਮਿਤੀ 10.12.2003, 19.08.2005 ਅਤੇ 18.12.2005 ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਖੇ ਮੁਹੰਮਦਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈ ਕੇ 'ਜੇਹਾਦ' ਲਈ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਵ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਬੰਬ, ਬੰਦੂਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 18.12.2005 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 'ਜੇਹਾਦ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੰਬ, ਰਾਈਫਲਾਂ, ਏ.ਕੇ.-47 ਆਦਿ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। "

G) ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਅਪਰਾਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਚਰਚਾ ਸੀ:-

“141. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਰ੍ਹਾ ਦੌਰਾਨ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਵੈਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ULF ਭਾਵ, LeT ਅਤੇ ਉਹ A-1 ਉਕਤ ULF ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਲਈ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਕਤ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੁਖਬਰਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਸ਼ਕਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ

ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ, ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ, ਉਕਸਾਉਣ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ 13. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ - 10, 11 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

****

145. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ PWs ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ 13 ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-6 ਆਪਣੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। 1 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਆਦਿ ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਗਵਾਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-6 ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭੜਕਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤ, ਨਸਲ, ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਸਥਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਜਨਮ, ਨਿਵਾਸ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ

ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ- 153-ਏ ਅਤੇ 153-ਬੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ-153-ਏ ਅਤੇ 153-ਬੀ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

****

148. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ121-ਏ, ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 121 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਜਾਂ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ, ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਤਾਕਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤਾਕਤ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

149. ਸੈਕਸ਼ਨ 120-ਬੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ. ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

150. ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

151. ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਏ ਅਤੇ 120-ਬੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਹਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 120ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

152. ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ 121, ਉਕਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 120-ਏ ਅਤੇ 120-ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

H) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਆਫ ਦਿੱਲੀ) ਬਨਾਮ ਨਵਜੋਤ ਸੰਧੂ @ ਅਫਸਾਨ ਗੁਰੂ[11]ਅਤੇ ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.[10], ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤੱਤ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਪਰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“159. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ 'ਜੇਹਾਦ' ਲਈ ਫੰਡਿੰਗ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨ ਲਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਆਦਿ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

160. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ.92 ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਗਾਣੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦੂਕਾਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਦਿ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਸਲ ਇਰਾਦਾ ਕੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ

ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਇਰਾਦਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਅਤੇ ਦੇਸ਼. ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਮਨਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਏ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

161. ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਡੇਟੋਨੇਟਰ, ਜੈਲੇਟਿਨ ਸਟਿਕਸ ਅਤੇ ਬੰਬ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਆਚਰਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ

11 (2005) 11 SCC 600.

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਫੜੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨਾ ਸਮਾਂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼, ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇੰਨਾ ਸਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ। ਸਾਡੀ ਸੁਹਿਰਦ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਨੱਥ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਅਟੱਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

I) ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਪਰੇਟਿਵ ਆਰਡਰ ਸੀ:- “Crl.A.No 220/ ਵਿੱਚ A1, A2, ਅਤੇ A4 ਤੋਂ A6 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ

2012 ਅਤੇ Crl.A.No. 530/2012 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਅਤੇ Crl.A.No.1123/2013 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.3 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ Crl.A.No.531/2012 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ,

(i) ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-4 ਤੋਂ ਏ-6 ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਐਸ.ਆਈ. . (ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, A1 ਤੋਂ A6 ਨੂੰ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਅਤੇ 120B ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਵੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

(ii) ਏ 2, ਏ 3, ਏ 4 ਅਤੇ ਏ 6 ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ 7 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਐਸਆਈ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 5,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 1 ਸਾਲ ਲਈ ਐਸਆਈ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ 1908. (ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 5 ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)।

(iii) ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ.6 ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 25 ਅਤੇ 26 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਐਸ.ਆਈ. ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਐਸ.ਆਈ. ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਲਈ 5000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ 3 ਸਾਲ ਲਈ ਐਸ.ਆਈ. (ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)। ਹਾਲਾਂਕਿ ਏ 2, 3 ਅਤੇ 4 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 26 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਸੈੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਕ ਪਾਸੇ)।

(iv) ਨਿਰਣਾਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 7 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ)।

v) ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਣਗੀਆਂ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟੀ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੈਟ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 428 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

vi) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ A3 ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(vii) ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

24. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5, 6, 1 ਅਤੇ 4 ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3 ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5, 6, 1 ਅਤੇ 4 ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

25. ਏ-5, ਏ-6 ਅਤੇ ਏ-1 ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, 21.10.2016 ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਆਈਆਂ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ. A-1 ਦੁਆਰਾ 28.11.2016 ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਗਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 21 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ 'ਤੇ ਜੇਲ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰੇਗਾ। , ਸਾਥੀ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 28.04.2017 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਚਾਰਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਆਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਤੀ 31.1.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

26. ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਤਿਆ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਤਨਾਕਰ ਦਾਸ਼ ਨੂੰ

ਸੁਣਿਆ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਏ-6, ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-4 ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਫਾਰੂਖ ਰਸ਼ੀਦ, ਏ-5 ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਖਿਲ ਗੋਇਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ। , ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਲਈ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਸਿੱਖਿਆ।

ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ 28.4.2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਕੋਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

27. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਢਲੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 21.10.2016 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਿਤੀ 28.04.2017 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਯੋਮੇਸ਼ਭਾਈ ਪ੍ਰਾਣਸ਼ੰਕਰ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।[12]ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਾ ਲਵੇ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 4 ਅਤੇ 8 ਹਨ:-

“4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨੁਕਤੇ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

12 (2011) 6 SCC 312

8. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ

ਅਦਾਲਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅੰਤਮ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਆਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਬੇੜੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। . ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਥਾਈ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ। ਉਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਆਰਟੀਕਲ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਇਸ ਤੱਥ ਸਮੇਤ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਸਮੇਂ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ.

28. ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

a) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਅਰਥਾਤ PWs 1 ਤੋਂ 8ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਮੂਹਿਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

b) ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121, 153ਏ ਅਤੇ 153ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੂਲ ਚਾਰਜ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੀ ਸਥਿਰ ਚਾਰਜ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸੀ।

c) ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ, ਡਾਇਰੀ Exh.P-92 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121A ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ।

d) ਧਾਰਾ 120B(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 115, ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੂਲ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

e) ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ;

f) ਏ-1 ਦੀ ਸਿਰਫ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੈਂਡਰਾਈਟਿੰਗ ਮਾਹਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ A-1 ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ, ਕੰਨੜ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਸਤਖਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ A-1 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ।

g) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਏ-1 ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀExh - P92(c) ਦਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰੌਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਸ 'ਤੇ A-1 ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ[13].

h) ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਇਕਾਂਤ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਏ-1 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੀਟਿੰਗ ਜਾਂ ਸੰਪਰਕ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

i) ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਾਲ 2003 ਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਕਵਰੀ ਸਾਲ 2006 ਦੀ ਹੈ।

j) ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 196 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, IPC ਦੇ ਅਧਿਆਏ VI ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ।

29. ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

a) ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ

---

13 ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973

ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

b) ਡਾਇਰੀ Exh.P-92 ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਤਿਆਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਸਨ।

c) ਦਸਤਖਤ ਸਨਹੈਂਡਰਾਈਟਿੰਗ ਮਾਹਰ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।

d) A-1 ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਥਾਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ।

e) ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਡਾਇਰੀ ਐਕਸ.ਪੀ.-92 ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

f) ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 196 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

30. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 196 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਅਤੇ 35 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਪਾਰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 196 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੈਧ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੀ।

ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 37 ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

31. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

a) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ 13 ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ।

b) ਵਸੂਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਬੂਤ

i) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 8 ਅਤੇ 13 ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਹ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿੰਟ ਬੁੱਕ ਐਕਸ.ਪੀ.-92 ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। PW4-ਫਿਰੋਜ਼ ਨੇ A-1 ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ A-1 ਸੁੱਟਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਰਾਹੀਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸੰਸਕਰਣ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ii) ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਰਜ ਪੰਚਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਭੜਕਾਊ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਸਨ। ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦ ਰਿਕਵਰੀ ਵੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਏ-2 ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੁਕੜਾ ਡਾਇਰੀ ਐਕਸ.ਪੀ-92 ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੈਪਚਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.67, ਹੈਂਡਰਾਈਟਿੰਗ ਮਾਹਿਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

14 ਸੀ. ਮੁਨੀਅੱਪਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ - (2010) 9 SCC 567; ਰਾਧਾ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ. ਯੂਪੀ ਰਾਜ - (2006) 2 SCC 450.

ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਏ-2, ਏ-3, ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6 ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਸੂਲੀ ਵੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

32. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਮੁੜੀਏ ਕਿ ਕੀ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਸਿੱਟਾ, ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ। ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ[15]ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"84. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਸ਼੍ਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਿੱਥ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਖਾੜਕੂਆਂ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਗੁਪਤਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਹਿ-ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਹਰੇਕ ਲਿੰਕ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸ ਲਿੰਕ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਸਕੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ

ਅਦਾਲਤ ਕਸਟਮਜ਼ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਬਨਾਮ ਡੀ. ਭੂਰਮੱਲ [(1974) 2 SCC 544 : 1974 SCC (Cri) 784] ਤਸਕਰੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, 1878 ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਜੀਬ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 553-55, ਪੈਰੇ 30-32 ਅਤੇ 37)

15 (2001) 3 SCC 221

"30. ... ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਗਣਿਤ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ, ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਇੱਕ ਮਿੱਥ ਹੈ, ਅਤੇ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਬ੍ਰੈਟ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ - 'ਸਾਰੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਇੱਕ ਜਾਅਲੀ ਹੈ'। ਅਲ ਡੋਰਾਡੋ ਦੇ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਪੂਰਨ ਸਬੂਤ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਕੰਮ-ਦਿਨ-ਦਿਨ-ਦਿਨ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਸਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਕਸਰ ਇਹ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

31. ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਬਲੈਚ ਬਨਾਮ ਆਰਚਰ [(1774) 1 ਕਾਉਪ 63: 98 ਈ.ਆਰ. 969] (ਪੰਨਾ 65 'ਤੇ ਕਾਉਪ) 'ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਇਕ ਪੱਖ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ'।

***

32. ਤਸਕਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਮਾਲ ਦੀ ਗੁਪਤ ਪਹੁੰਚ ਹੈਕਰਤੱਵਾਂ ਗੁਪਤਤਾ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਇਸ ਦੇ ਢੱਕਣ ਵਾਲੇ ਗਾਰਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਰੋਕਥਾਮ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਹਰ ਕੜੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਜੀਬ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਜੀਬ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਹਤ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ, ਬਹੁਤ

ਮਾਮੂਲੀ ਸਬੂਤ ਕਾਫੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

***

37. ਆਰ. ਬਨਾਮ ਮਧੂਬ ਚੰਦਰ [(1873) 21 ਡਬਲਯੂਆਰ ਸੀਆਰ 13] (ਪੰਨਾ 19 'ਤੇ ਡਬਲਯੂਆਰ ਸੀਆਰ 19)' ਵਿਚ ਬਿਰਚ, ਜੇ. ਹਰ ਕੇਸ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਆਮ ਸਮਝ ਅਤੇ ਚਤੁਰਾਈ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

****

87. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ, ਜੇ.

“ਉਹ ਡਿਗਰੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀਆਂ ਮਨਘੜਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਇੰਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਪਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ' ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। "

88. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਤਹਿਤ,ਸਾਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਸ਼ੰਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਗੰਧਿਤ ਕਰਨਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਖੋਜ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਅਨਾਜ ਤੋਂ ਤੂੜੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ" ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਆਦਮੀ ਦੀ ਆਮ ਸਮਝ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀਆਂ ਮਨਘੜਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-20 ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-2 ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-3 ਦੇ ਦੋਸਤ ਵਜੋਂ PW

87 ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਦੋਸਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਹਿ-ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-2 ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।
(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

33. ਅਜੈ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ[16], ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

---

16 1993 (3) SCC 609

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿ-ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ:

"24.ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਉਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਨ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਠੋਸ ਜੁਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਆਮ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਹਰ ਐਕਟ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ, ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਵੱਖਰਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਜਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮਾਡਲ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ, ਇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਲਿੰਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਸ਼ੀਲੇ

ਪਦਾਰਥਾਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਡਰੱਗ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਤਸਕਰ, ਵਿਚੋਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਤਸਕਰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਰਿਟੇਲਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਯਾਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੁਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਦਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਭਾਗੀਦਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ, ਜਿਸ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਬ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਸਾਰੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਕੜੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿਮ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੰਗਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਧਾਰਨਾ ਵੀ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਸਥਿਤੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸਮੂਹ ਕਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਦਾ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਰੇ ਜੁਰਮ ਇੱਕੋ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ 'ਏ' 'ਚ ਦੇਸ਼ 'ਬੀ' 'ਚ ਧਮਾਕਾਖੇਜ਼ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਡੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਸ਼ ਏ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇਮਪਲਾਂਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਡੀ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾਲ ਵਿਸਫੋਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡੀ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫੈਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਬੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ B ਵਿੱਚ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕਤਲ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ 302 ਜਾਂ 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਇੱਕ ਮਾਰਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬੈਨਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਜੁਰਮ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਹਥਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਟਰੇਫੋਇਸ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਵਧੇਗਾ। ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੈਰ ਜਮਾਉਂਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਲੀ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦੇਣ।

25. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕਾਇਮ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੜੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਏ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਚੋਣ ਜਾਂ ਲੋੜ. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਲ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ. ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹੈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਿਰਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ. ਇਸਦਾ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰ

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਚੀ ਗਈ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਰਚੀ ਗਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

34. ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ:-

a) 10.12.2003 ਨੂੰ ਸ.ਜਦੋਂ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਵਿਖੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਏ-1, ਏ-2, ਏ-4 ਅਤੇ ਏ-6 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

b) ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਦੂਕਾਂ ਅਤੇ ਬੰਬਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

c) ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜੁੜੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨੂੰ PW-67, ਸਈਦ ਅਸਗਰ ਇਮਾਮ, ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਮਾਹਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

d) ਚਿੰਤਾਮਣੀ 'ਚ ਏ-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

e) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਏ-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਟੁਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, A-1 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪੂਰੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਲਈ ਇੱਕ ਡ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਫੋਰਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ।

f) ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ।

g) ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

h) ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ

'ਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਤੱਥ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਨਪਰ ਏ-1 ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਏ-1 ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਭੜਕਾਊ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਾਹਿਤ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

35. ਸਾਨੂੰ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, A-1 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

A) ਮਿਤੀ 10.12.2003 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟ ਸਨਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਏ-1 ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ, ਏ-1 ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਏ-1 'ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਦਿਨ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਟਾਊਨ ਵਿੱਚ ਏ-1 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਾ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੈਂਡਰਾਈਟਿੰਗ ਮਾਹਿਰ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਏ-1 ਦੇ ਪਾਏ। ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਪੁਰਦਗੀ ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦ ਦੇ, ਮੰਨੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਦਸਤਖਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

B) ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਏ-1 ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ

ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ, ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸਨ2003 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਣਤਰ, ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਇੱਕ ਸੀ; ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਧਾਗਾ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚਲੀ ਕੜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ।

ਸਬਮਿਸ਼ਨ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ.

C) ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏ-1 ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.-239 (ਸੁਵਿਧਾ ਸੰਕਲਨ ਦਾ ਪੰਨਾ 194) 'ਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-67, ਹੈਂਡਰਾਈਟਿੰਗ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਏ-1 ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਨੂੰ ਗਿਆ ਸੀ (ਪੰਨਾ 197 ਦਾ ਸੁਵਿਧਾ ਸੰਕਲਨ) ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ-1 ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਲਾਤ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ। ਲਿਖਤੀ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਇ ਬਾਰੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਏ-1 ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਮਿਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਵਿਖੇ ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਏ-1 ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਕੋਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਤਤਕਾਲ ਸਪੁਰਦਗੀ ਸਵੀਕਾਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

36. ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਹੈ।

ਮੀਰ ਹਸਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ 17 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸਨੂੰ ਨਵਜੋਤ ਸੰਧੂ 11 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨੇ "ਜੰਗ ਛੇੜਨ" ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵਜੋਤ ਸੰਧੂ 'ਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ[11]ਹੈ:-

269. ਮੀਰ ਹਸਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ[20]ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਯੁੱਧ ਛੇੜਨ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਗੁੱਸੇ ਕਾਰਨ ਬਗਾਵਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 121 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

---

17 *AIR 1951 ਪਟਨਾ 60 = 1951 Cr.LJ 462.

* AIR 1951 ਪਟਨਾ 60 = 1951 Cr.LJ462 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਮੀਰ ਹਸਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਫੈਸਲਾ 1951 Cr.LJ 462 ਵਿੱਚ ਰਾਮਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੀਰ ਹਸਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਜਾਂ ਰਾਮਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲਾਖਾਨੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੀਅਰਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਉਚਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: (ਏਆਈਆਰ ਪੰਨਾ 63)

“ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ 'ਜੰਗ ਛੇੜਨ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ 'ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਲੜਨਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲਾਖਾਨਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਈਫਲਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਾਜੇ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲਾਖਾਨਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜੇ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹਨਾਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਕੇ ਹਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਆਗੂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ।

270. ਸਰ ਜੇਮਸ ਸਟੀਫਨਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਡਾਇਜੈਸਟ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾਈਜੈਸਟ ਵਿੱਚ, ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ: "ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ (ਸਿੱਖ ਦੁਆਰਾ) ਰਾਜਾ ਖੁਦ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ, ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ। " ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ "ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਯੁੱਧ ਛੇੜਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 121, ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ"। "ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਗਯਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲਾਖਾਨੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਕਦੇ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ."

271. ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੇਰਾਨਾ ਅਤੇ ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਧਾਰਾ 121 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 121 ਜਾਂ 121-ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ

272. ਧਾਰਾ 121 ਅਤੇ 121-ਏ ਅਧਿਆਇ "ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ" ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਮ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਅਧਰੰਗ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਆ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ" ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ "ਯੁੱਧ" ਸ਼ਬਦ ਅਰਥ ਦੇ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1847 ਵਿੱਚ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਖਰੜੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ। :

"ਅਸੀਂ 'ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਦੇ ਹਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੰਨੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗੀ।

273. 1950 ਦੇ ਲਾਅ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਡਾਪਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ "ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ" ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ "ਰਾਣੀ" ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 121 ਹੁਣ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“121. ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

ਅਜਿਹੀ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ, ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।"

274. ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼121 ਧਾਰਾ 121-ਏ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਅੰਗ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 121-ਏ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

275. ਜੰਗ, ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 121 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਯੁੱਧ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਧਾਰਾ 121 ਕਿਸੇ ਜੁਝਾਰੂ ਕੌਮ ਦੇ ਜੰਗੀ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਪੂਰਵ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਸਮਝ

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ, ਧਾਰਾ 121 ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 121 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ "ਯੁੱਧ" ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਵਾਇਤੀ ਯੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਵੀ ਜੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ। "ਵਿਦਰੋਹ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹਿੰਸਕ ਵਿਦਰੋਹ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। "ਵਿਦਰੋਹ, ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਯੁੱਧ" ਸਿਵਲ ਬੇਚੈਨੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪੜਾਅ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁੱਢਲਾ ਰੂਪ "ਵਿਦਰੋਹ" ਹੈ - ਪੈਨ ਅਮੈਰੀਕਨ ਵਰਲਡ ਏਅਰ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਐਟਨਾ ਕੈਸ ਐਂਡ ਸੁਰ ਕੋ.18 (ਐਫਆਰ 2ਡੀ ਤੇ ਪੀ. 1017)। ਬਗਾਵਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕੇਵਲ "ਯੁੱਧ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸੁਪਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦਰੋਹ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

276. ਇਹ ਸਰ ਜੇਐਫ ਸਟੀਫਨ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ, ਦੰਗੇ, ਬਗਾਵਤ, ਵਿਦਰੋਹ, ਯੁੱਧ ਲਗਾਉਣਾ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਚਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਾਂਝੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਆਮ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਸ ਦੇ ਦਿਖਾਵੇ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

277. ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ "ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਮੰਦ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੀ ਯੁੱਧ ਲੜਨ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ/ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਕਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਫੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

278. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੋਟਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਗ-

"ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲਭਾਰਤ ਦੇ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ

---

18 505 FR 2D 989 (2ND Cir, 1974)

ਲੋਕ ਬੰਬ, ਡਾਇਨਾਮਾਈਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਜਲਣਸ਼ੀਲ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਜਾਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਗੈਸਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਸਾਇਣਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥ (ਭਾਵੇਂ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ ਹੋਰ) ਖਤਰਨਾਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ"

ਅਤੇ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਮੰਨੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਯੁੱਧ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ,

ਹੱਦਬੰਦੀ ਲਾਈਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਡਿਗਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਤਰ ਹੋਰ ਪਤਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

279. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ,ਜੰਗ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਰੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਐਲ. ਓਪਨਹਾਈਮ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ: “ਯੁੱਧ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਝਗੜਾ ਹੈ।” ਯੋਰਾਮ ਡਿਨਸਟਾਈਨ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ:

ਓਪਨਹਾਈਮ ਦੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਤੱਤ ਹਨ: (i) ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, (ii) ਉਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, (iii) ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਮਣ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣਾ (ਨਾਲ ਹੀ ਜੇਤੂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ); ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਇਕ-ਦੂਜੇ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ, ਅਤੇ (iv) ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਮਿਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਟੀਚੇ।"

ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਓਪਨਹਾਈਮ ਸੀਸਿਵਲ ਯੁੱਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ। ਮਿਸਟਰ ਡਿਨਸਟਾਈਨ ਨੇ "ਯੁੱਧ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ:

"ਯੁੱਧ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਹੈਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ. ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਯੁੱਧ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਇਕ ਰਸਮੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਭੌਤਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਯੁੱਧ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲ ਦੀ ਅਸਲ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

280. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੈਰ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਕਲਪ ਹਨਜੰਗ, ਸੀਮਤ

ਯੁੱਧ, ਜੰਗ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ - ਉਹ ਸੂਖਮਤਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

281. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦਾ ਜੁਰਮ ਸੀਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਯੁੱਧ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ 1351 ਈ. ਆਂਗ ਹਲਾ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।[19]. ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸੀ[10]ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਬਾਰੇ ਸਰ ਮਾਈਕਲ ਫੋਸਟਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਰਤਨਲਾਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 121 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ "ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਲੜਾਈ" ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੀਕਰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿੰਟੇਜ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਚਾਲਿਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ. ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਕੰਮ. ਮੈਨਸਫੀਲਡ, ਐਲਸੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ "ਆਮ ਜਨਤਕ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ" ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਾਕੰਸ਼ ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

282. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁੱਖ ਗੱਲਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ? ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਉੱਠਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੋਸਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ,

---

19 ਏਆਈਆਰ 1931 ਰੰਗ 235: ਆਈਐਲਆਰ 9 ਰੰਗ 404 (ਐਸਬੀ)

"ਸੱਚਾ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ?" ਦੂਜੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੰਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ

ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਆਮ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਹ ਯੁੱਧ ਛੇੜਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਢੰਗ ਨਿਯਮਿਤ ਯੁੱਧ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਕਸਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੋਰਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜਾਂ ਲੈਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮਾਅਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀਮਤ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਸਫੋਟਕ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਹਥਿਆਰਾਂ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ, ਦੂਸਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਧੂਮ-ਧੜੱਕੇ ਅਤੇ ਝਗੜੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਵਰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਾਇਨਾਤ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਛੁਪਾਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

283. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਯੁੱਧ ਲੜਨ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਮਾਪਦੰਡ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇ, ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨਹੀਣ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਉਦੇਸ਼. ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਆਮ ਜਨਤਕ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰੰਗਤ ਹੈ, ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਂਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਜੋਂ। "ਜੰਗ ਛੇੜਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਜੰਗ ਲੜਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅੰਦੋਲਨ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਭਾਰੀ ਟੈਕਸਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਜੰਗ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ "ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਖਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਤਾਕਤ, ਨਾ ਹੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ" ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਲਾਉਣਾ/ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦਾ ਜੁਰਮ। ਇਹ ਗੱਲ ਲਾਰਡ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਹੋਪ ਨੇ 1820 ਵਿੱਚ ਆਰ. ਬਨਾਮ ਹਾਰਡੀ20 ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਥਨ ਕਈ ਹੋਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਗਨਲਾਲ ਰਾਧਾਕਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ 21 (ਪੰਨਾ 185 'ਤੇ ਏ. ਪਰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕੀ ਸਥਾਪਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਫਾਇਰਪਾਵਰ ਜਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਲਿਜਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਵੱਡੇ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਉਪਯੋਗੀ ਸੂਚਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਾਪ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ, ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

284. ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਜਾਂ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਮਾਰੇ ਗਏ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੌਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ। ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਸੀ। ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੰਸਦ ਸੀ

20 (1820) 1 ਰਾਜ Tr NS 609, 610

21 ਏਆਈਆਰ 1946 ਨਾਗ 173: 47 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 851

- ਭਾਰਤੀ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਣੀ, ਇਹ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੀੜ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੰਸਦੀ ਕੰਮਕਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉੱਦਮ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਮ ਸਮਝ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਜਬ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਲਈ। ਇਸ ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬਦਲੀ ਹਉਮੈ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰ (ਐਕਸ. ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1/8) 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਜਾਅਲੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਟਿੱਕਰ 'ਤੇ ਲਿਖੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ "ਫਿਦਾਈਨ" ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਿਸਫੋਟਕ, ਆਧੁਨਿਕ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ, ਸਦਨ ਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਲਈ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਤਬਾਹੀ ਮਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਜਾਂ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਜੰਗ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਰਣਨ ਅਤੇ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਘੱਟ ਸਮਝਣਾ, ਜੋ ਮੌਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਯਕੀਨੀ ਸਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ

ਵਿਆਪਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੁੱਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਡਰਾਫਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ "ਯੁੱਧ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ" ਦਾ ਅਰਥ। ਨਿਸ਼ਾਨਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਮਾਪ ਹਨ ਅਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ "ਫਿਦਾਇਨਾਂ" ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਯੋਧਿਆਂ ਦੇ ਦਰਜੇ 'ਤੇ "ਉੱਚਾ" ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਮਾਰੇ ਗਏ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਾਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਛੇੜਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

37. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੀਏ, ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਸਟਰੈਕਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 121 ਅਤੇ 121-ਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

“121. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨਾ, ਜਾਂ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ।- ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ, ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦਾਹਰਣ: ਏ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗਾਵਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

121ਏ. ਧਾਰਾ 121 ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼।- ਜੋ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ, ਧਾਰਾ

121 ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਦਾ ਹੈ,

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ।—ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

38. ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਜੁਰਮ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਜੰਗ ਛੇੜਨਾ ਜਾਂ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਵਜੋਤ ਸੰਧੂ ਵਿੱਚ "ਜੰਗ ਛੇੜਨ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ[11]. ਨਜ਼ੀਰ ਖਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 34[10]ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀ. ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"34."ਜੰਗ ਛੇੜਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲਾਖਾਨਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਈਫਲਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਫ਼ੌਜ. ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲਾਖਾਨਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹਨਾਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਆਗੂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ।"

39. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121-ਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 121-ਏ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੀਰ ਹਸਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਜਾਂ ਰਾਮਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ) ਵਿੱਚ[17], ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ

ਨੇ ਧਾਰਾ 121ਏ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

“ਸੈਕਸ਼ਨ 121ਏ ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਨੋਟ “ਕਮਿਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈਧਾਰਾ 121 ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ”। ਇਹ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਹੀ ਵਰਣਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਨ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੰਗ ਛੇੜਨਾ ਆਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਗਾਵਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦਾ ਨੋਟ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਇਸਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਹੀ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤਾਕਤ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼" ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਮ ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਦੰਗੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਹੰਗਾਮੇ ਵਾਲੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ। ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਲਾਰਡ ਜਾਰਜ ਗੋਰਡਨ 22 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਜਾਰਜ ਗੋਰਡਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭੀੜ ਖਿੰਡ ਗਈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਲੰਡਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੰਗਾਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਲਾਰਡ ਜਾਰਜ ਗੋਰਡਨ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿਗਾੜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 121ਏ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ" ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਪਿਛਲੇ ਅਧਿਆਇ, ਚੈਪਟਰ VA ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼" ਹੈ। ਧਾਰਾ 121ਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 1848 ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਸੰਗੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ, ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜੋ ਘਿਣਾਉਣੀ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। "ਓਵਰਵੇ" ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਅਧਿਆਇ (ਸੈਕਸ਼ਨ 124) ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਸੰਗੀਨ ਐਕਟ, 1848 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 121ਏ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ:

"ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣਾ"

ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਨ

"ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਪਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਲਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦੁਆਰਾ"।

"ਓਵਰਵੇ" ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਰ ਜਾਂ ਅਲਾਰਮ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਡਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਚੁਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਤਰਾ ਕਤਲ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇ। ਖ਼ਤਰਾ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

40. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪਾਠ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 121A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣਗੇ। ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਅਰਥ ਹੈ "ਓਵਰਅਵੇਅ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਡਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਰੋਕਣਾ[23].

---

[23] ਦ ਸੰਖੇਪ ਆਕਸਫੋਰਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ.

ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ "ਵਿਆਪਕ" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਅਲਾਰਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਖ਼ਤਰਾ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਉਪਕਰਣ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਰ ਖ਼ਤਰਾ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

41. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਜਿਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121ਏ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 121A ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121ਏ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

42. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 116 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੁਰਦਗੀ ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ "ਅਜਿਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ"। ਕਿਉਂਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121ਏ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਵਿੱਚ

ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਧੀਨਗੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ.

43. ਪਿਛਲੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 121-ਏ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਜੋ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ

ਡਾਇਰੀ Exh ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ। ਪੀ-92, ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹੀ ਸੀ।

44. ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਿਯੀਜੈਨ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(ਅਸਿਸਟਡ: ਤਮਨਾ, LCRA)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate